

Opinia națională

Săptămânal de opinii, informații și idei de larg interes național

Director: Mioara Vergu-Iordache

Adresa: Str. Italiană, nr. 28 - Mărsăuș, sector 2, București
Tel. 021/4551999
E-mail: studenipracticieni@spiruharet.ro
Website: www.studenipracticieni.ro
Proiect POSDRU/96/2.1/S/04176

Studenții practicieni – studenți activi și integrați

Seminarii de instruire a tutorilor

După cum *Opinia națională* v-a informat deja, a avut loc lansarea celui de-al II-lea an al proiectului *Studenții practicieni – studenți activi și integrați*, proiect derulat în parteneriat de Universitatea Spiru Haret și Universitatea Națională de Apărare Carol I, ce are ca principal obiectiv întărirea capacității de derulare oportună a stagiilor de practică pentru studenții instituțiilor din proiect, prin întărirea motivației celor implicați, prin diseminarea corespunzătoare printre studenți a informațiilor privind stagiile de practică și derularea unui program continuu și eficient de evidență și încadrare a studenților în activitatea practică.

(Continuare în pag.4)

Colocviul internațional *Visages de l'Autre dans les Balkans et ailleurs / Chipuri ale Celuilalt din Balcani și de pretutindeni*

UN REGAL AL FRANCOFONIEI

În zilele de 4 și 5 noiembrie 2011, Facultatea de Litere din cadrul Universității Spiru Haret și Centrul de Studii Multiculturale și Interlingvistice (C.S.M.I.) al facultății au organizat, în parteneriat cu *Agence Universitaire de la Francophonie* și cu *Association culturelle Irina Izverna Tarabac et Irina Mavrodin*, colocviul internațional *Visages de l'Autre dans les Balkans et ailleurs / Chipuri ale Celuilalt din Balcani și de pretutindeni*.

Colocviul este rezultatul muncii de cercetare științifică desfășurată în cadrul proiectului cu același nume, propus și coordonat de conf. univ.dr. Mihaela Chapelan, titular la *Departamentul de filologie* al facultății.

În cele două zile de intensă și fructuoasă activitate științifică, comitetul de organizare (constituit din directorul proiectului, Mihaela Chapelan, decanul facultății, Tamara Ceban, directorul C.S.M.I., Andreea Vlădescu, și din cadre didactice titulare la *Departamentul de filologie* – Sebastian Chirimbu, Anca Dorobanțu, Alexandru Matei, Paula Angelescu) a asigurat desfășurarea impecabilă a ședințelor plenare de comunicări, a unei mese rotunde și a unei lansări de carte – *Francophonie littéraire roumaine. Mini-glossaire et convergences* de Mariana Perșanu. Ospitalitatea și atenția la detalii a acestui comitet au creat și au întreținut atât o atmosferă de lucru susținut, cât și cadrul adecvat al unei comunicări colegiale destinate, a schimbului de informații, de impresii și experiență didactic-academică și de cercetare între participanți din numeroase țări: Albania, Algeria, Canada, Franța, Grecia, Maroc, România, Serbia, Spania etc.

Comitetul științific al colocviului (decanul facultății, directorul de proiect, directorul C.S.M.I., cadre didactice de prestigiu din U.S.H., prof. univ. Paul Miclău, conf.univ Emilia Bondrea, cadre didactice din alte centre universitare autohtone, Coman Lupu, București; personalități ale vieții culturale românești, precum Irina Mavrodin, reprezentanți ai cercetării academice internaționale din: Albania – Mirela Kumburo Furxhi, Brazilia – Humberto Oliveira, Franța – Alain Vuillemin, Grecia – Georges Freiris, Serbia – Ljiljana Matić) a selectat pentru susținere 38 de lucrări.

Colocviul a debutat în prezența unui numeros public, format din studenți, cadre didactice, cercetători, care au umplut până la refuz eleganta sală a Senatului Universității Spiru Haret.

Deschiderea oficială a fost marcată prin discursurile de bun venit ale gazdei (prorector al U.S.H., prof. univ. dr. Manuela Epure), a organizatorului (directorul de proiect) și prin salutul transmis de principalul partener, *Agence Universitaire de la Francophonie* (A.U.F.).

(Continuare în pag.3)

Prof. univ. dr. Stelian Pânzaru, decanul Facultății de Management, Brașov:

Oferim studenților noștri un învățământ competitiv, deschis noilor tendințe

Stimate domnule decan Stelian Pânzaru, care este strategia conducerii Facultății de Management, Brașov, pentru noul an, prin prisma rezultatelor obținute de studenți în anul universitar 2010-2011?

La baza strategiei, politicilor și programelor de asigurare și promovare a calității în cadrul Facultății de Management Brașov se situează preocuparea pentru asigurarea calității și creșterea competențelor profesionale ale absolvenților, concretizate printr-o promovabilitate mare la examenele de licență și disertație, și printr-o inserție socio-profesională crescută. Avem în vedere, în mod constant, realizarea calității în fiecare componentă și în ansamblul sistemului de activitate al facultății; asigurarea calității pe întregul traiect și în toate etapele proceselor de producere a acesteia, începând de la calitatea intențiilor transpunerii lor în proiecte și programe de activitate, realizarea acestora, evaluarea, atestarea și certificarea calității rezultatelor lor, până la finalizarea acestora de către beneficiari; realizarea calității la cele mai înalte niveluri ale cunoașterii științifice, ale dezvoltării tehnologice și ale evoluției sociale; formarea și cultivarea unei autentice și solide culturi a calității la toți membrii comunității academice și la ceilalți angajați ai facultății ș.a.

Care este oferta facultății dumneavoastră în acest an universitar?

Facultatea de Management, Brașov, recunoscută pe plan național și internațional ca instituție de prestigiu în

domeniul Managementului, desfășoară programe de studii de licență și de masterat de înaltă ținută academică, reacreditate recent, conform H.G. Nr. 966 din 29.09.2011, publicat în M.O. Nr. 697 din 01.10.2011. Numeroși dascăli ai facultății au construit și performanțe colective de absolvenți cu realizări notabile, poziționați în funcții de conducere la nivel național și local. Facultatea a devenit în același timp pentru tinerii cercetători reper performanței și al succesului. Deosebit de semnificativă și utilă este lista numeroaselor lucrări publicate sub forma de cărți, monografii și manuale. Cele peste 250 de lucrări reușesc să înscrie facultatea noastră printre ctitorii școlii moderne de management din România. În cadrul facultății funcționează două programe de studii de licență: • Management • Contabilitate și Informatică de Gestiune. Facultatea de Management desfășoară studii universitare de masterat profesional pentru domeniile: • Dimensiunea europeană a managementului organizației • Managementul strategic în economia bazată pe cunoaștere • Managementul proiectelor europene. Pentru a ne îndeplini misiunea, dispunem de spații proprii de învățământ modernizate, în suprafață totală de 1020,6 mp constând din săli de curs, săli de seminar și laboratoare excelent dotate în vederea realizării unui proces de învățământ dinamic și modern.

(Continuare în pag.4)

Interviu realizat de Gabriel NĂSTASE

Puncte de vedere

Universitatea deschisă și învățământul la distanță

Prof. univ. dr.
Ștefan COSTEA

Permanențizarea educației, necesitate generată de continua dezvoltare a științei, tehnologiei și culturii, în corelație cu exigențele dezvoltării sociale, s-a constituit astăzi într-un domeniu distinct de preocupări, atât pentru educatori, cât și pentru factorii sociali de decizie.

Pe acest traiect, de-a lungul vremii s-au înregistrat multiple discuții și complexe inițiative menite să coreleze și să asigure o continuitate firească între instituțiile școlare dedicate formării și pregătirii generațiilor tinere și cele destinate educației adulților. Una dintre cele mai recente o reprezintă *învățământul la distanță și universitatea deschisă*, care au devenit în zilele noastre o direcție majoră de evoluție a sistemelor de învățământ și educație. Elemente de început ale învățământului la distanță au apărut încă la mijlocul secolului al XIX-lea, odată cu organizarea

cursurilor prin corespondență în SUA. Pe parcurs, el a evoluat continuu, în legătură cu evoluția și dezvoltarea societăților contemporane și a noilor dezvoltări ale științei informației. La mijlocul secolului XX, învățământul la distanță era concentrat pe asigurarea și promovarea adulților. În Europa, un moment de referință în evoluția *universității deschise* și a *învățământului deschis la distanță* l-a reprezentat crearea în Anglia, în anul 1969, a universității deschise, prin *Carta Regală*, din inițiativa guvernului laburist de la acea dată.

Considerată inițial ca o *dona șansă* pentru populația adultă, care nu a reușit să-și completeze studiile superioare la vârsta tânără, universitatea a fost organizată ca un mijloc menit să faciliteze realizarea acestui obiectiv pe parcursul vieții profesionale active a celor interesați. În primii ani de funcționare, cursurile universității au fost urmate, în principal, de cadre didactice cu studii medii. Ulterior, acestora li s-au adăugat studenți din zone și domenii profesionale

multiple, ajungând a acoperi toate profilurile de formare universitară. Astfel încât, de la 24 000 de studenți în anul 1972, numărul acestora a atins cifra de 200 000 în anul 1998. Treptat, învățământul deschis, la distanță a reușit să se afirme ca o alternativă validă la cel cu *frecvență*, reliefând chiar și unele avantaje distincte, în condițiile apariției unor presiuni sporite asupra vieții individuale și sociale, specifice realităților sfârșitului de secol și de mileniu.

Cățiva factori explicativi ai acestei evoluții prezintă un interes, nu numai științific, ci și practic. Primul dintre aceștia îl constituie noul concept de *intrare deschisă* în învățământul universitar, accesibilă tuturor persoanelor în vârstă de peste 18 ani, care doresc să facă studii superioare, în oricare dintre ramurile și domeniile învățământului superior, începând de la matematică, fizică, chimie și până la științele socio-umane sau arte.

(Continuare în pag.4)

STUDENTII ÎNTREABĂ. PROFESORII RĂSPUND

Astăzi, răspunde, de la Facultatea de Arte, București

● conf. univ. dr. George GRIGORE

*Imaginația este mai importantă decât cunoașterea.
Cunoașterea este limitată, imaginația înconjoară lumea.
(Albert Einstein)*

Teatrul fără personaje este ca și pictura fără culori. El există prin întrupare, prin metamorfozare umană și ne prezintă spectacolul vieții în marea sa complexitate. Dacă nu am înțeles mesajul său de la prima întâlnire, atunci ne cuprinde în brațele sale generoase și, ca un bunic sfătos, are răbdarea de a ne reinventa povestea pe înțelesul nostru. Simbolul este arma sa, este alfabetul artei care scrie pe aer. Din simbol fiecare ia ceea ce înțelege prin puterea sa de receptare, așa cum percepem – sau nu – un zbor diafan de fluturi sau un diseminant și vrăjitor parfum de floare.

Student: Care este traseul evolutiv al elaborării unui personaj dramatic?

Profesor: Traseul evolutiv atât de nuanțat al elaborării personajului prin care trece actorul cuprinde mai multe etape de cunoaștere și cercetare: documentarea, analiza operei dramatice și a rolului, investigarea acțiunilor fizice în concordanță cu cele psihice, stabilirea legăturilor diferențiale cu partenerii, descoperirea ritmului interior al personajelor și integrarea lui în ritmul general al spectacolului, adăugarea costumului și purtarea acestuia cu naturalețe, toate acestea pregătind momentul esențial al procesului de creație: întruparea personajului scenic – aceasta fiind, de fapt, forma de împlinire a rolului, înainte de a avea un prim contact cu publicul. Până la acest stadiu, natura

creatoare a artistului actor a înaintat prin cercetări aprofundate, prin acumulări apărute în urma repetițiilor de text și scenice, prin tatonări și plâsmuiri aduse întru întâmpinarea adevăratului personaj spectacolar, încât acum se poate realiza joncțiunea cu trăirea intuitivă pe întregul parcurs evolutiv al rolului. Această fază este abandonată aproape total subconștientului, ce capătă aici o importanță decisivă, hotărând asupra forței creatoare, a puterii ei de comunicare și de convingere. La atingerea acestei trepte superioare concură faptul că actorul are acum înmănușat într-un singur tot întregul „arsenal” de mijloace de expresie, mijloace ce sunt acum pregătite și pot fi dirijate și comandate.

Student: Cu ce poate contribui, totuși, talentul personal al artistului dramatic la elaborarea unui personaj?

Profesor: Nu numai mijloacele prezentate mai sus și care sunt conștient elaborate de către gândirea creatoare a artistului ajută la procesul întrupării personajului, ci și alambicatul proces intim al actorului, fiindă vie ce produce reacții, stări, vibrații aduse în planul existenței de ceea ce numim spirit, suflet, inimă și care sunt continue, dar și instabile, și de neprevăzut. De aici se simte necesitatea de a se menționa că nu toate componentele artei actorului pot fi cuprinse în cadrul anumitor reguli sau metode. Unele aspecte ale creației actoricești sunt imprezvizibile, nelimitate, având ca unic dirijor natura creatoare a artistului actor și aducând acea notă - foarte bine numită - de originalitate. Această declanșare beneficiază subconștientului în timpul actului de creație actoricească poate fi asigurată doar printr-o tehnică și un antrenament profesional metodic și asiduu.

Student: Ne putem ajuta de metoda lui Stanislavski pentru a putea întrupa un caracter?

Profesor: Psihotehnica imaginată de Stanislavski viza, ca efect, conducerea actorului către starea în care, printr-o activitate conștientă, să se poată crea condițiile nașterii unui proces subconștient organic uman, proces ce oferă acele clipe ferice, aparent inexplicabile și inexplicabile, de maximă inspirație creatoare a interpretului. Grotowski aspiră și el la trezirea prin antrenament a subconștientului adormit, dorind să obțină imagini, semne specifice de maximă expresivitate artistică. Stările psihice, gândurile unui erou dramatic nu pot fi percepute și comunicate decât prin intermediul unui înveliș concret - comportament, aspect, cuvânt - astfel că actorul va propune o imagine fizică a personajului, ce va cuprinde aceste atribute specifice, individualizate.

Descoperirea acestei imagini fizice este de o importanță capitală pentru declanșarea vieții scenice (fizice și spirituale) a eroului dramatic. Întruparea unui personaj cuprinde sesizarea și înfățișarea subtilă a particularităților sale specifice, de la cele ideologice, psihice, până la cele fizice, ca și desfășurarea evolutivă a acestora în acțiunea procesului dramatic.

Student: Ce amune trebuie să știm despre personajul pe care dorim să îl întrupăm?

Profesor: Actorului îi este necesară o definire amănunțită a personajului din punct de vedere exterior; nu doar amănunțele caracteristice aflate la îndemână, ci întreaga imagine cu variantele ei aflate în dezvoltare și aspecte inedite, de la starea costumului, la felul de a merge, de a-și folosi mâinile, de a privi, de a reacționa într-un anumit fel la stimulii exteriori. Soluționarea acestor probleme urmărește să producă dezvoltări psihologice despre personaj și despre raportul acestuia cu lumea, cu mediul în care evoluează. Rafinarea detaliului, obținut printr-o muncă asiduă a actorului cu sine însuși și cuprinzând o excepțională mobilitate, contactul cerebral cu rolul, plasticitatea jocului, capacitatea de a crea o culoare locală specifică feresc de pericolul unei interpretări simpliste. Există încă multe elemente - amănunte ce țin de spontaneitate și

de știința artistului de a dezvălui viața lăuntrică a personajului, prin intermediul unui „limbaj” bazat pe comportament, pe atitudini inedite, sugestive și revelatoare exprimate cu multă putere de convingere. Exactitatea tuturor caracteristicilor exterioare poate deveni inutilă, dacă actorul nu se identifică cu dispozițiile interioare ale personajului. Pentru definirea acestora, interpretul este dator să urmărească în permanență rezonanța pe care o are în el atitudinea celorlalți, modul în care resimte ambientul social. Fiind obligat să se definească în raport cu lumea, personajul este influențat de ea și își modifică gândurile, sentimentele, „elemente” aflate într-o continuă mișcare. Aceste mutații „cameleonice” rapide și greu perceptibile vor conduce la concretizarea elementului viu, al personajului aflat sub jurisdicția implacabilei legi a evoluției.

Student: Ce gen de legătură apare între interpret și personaj în timpul creației scenice?

Profesor: Între interpret și personaj se va stabili un raport de influență reciprocă. Nu numai interpretul împrumutând din caracteristicile structurii sale, din „stilul” său personajului întrupat, dar și personajul, a cărui întrupare a reușit, lasă un timp îndelungat urme în interpret. Întruparea nu se poate realiza decât printr-o viziune integrală asupra eroului, viziune în care actorul de talent implică, printr-un proces subtil, perspectiva personajului ca și pe a sa.

În acest proces de întrupare există diferențieri determinate de natura talentului actorului, de puterea sa de compoziție, de autenticitatea emoției, de dispozițiile sale psihice. Putem spune că întruparea rezultă dintr-o sumă de operațiuni ce se interferează, operațiuni a căror importanță sau preponderanță este variabilă. Numai inteligența actorului va conduce la cea mai judicioasă alcătuire. Orice absolutizare a uneia dintre laturile riscă o dezechilibrare a întrupării. Totuși, acceptând specificul individual din creația actoricească, trebuie să nu neglijăm unele permanențe comune ale procesului de întrupare.

ÎNTRUCHIPAREA PERSONAJULUI - ÎMPLINIREA UNUI ROL DRAMATIC

Student: Ce rol au costumul, machiajul sau modul de a vorbi, comportamentul și ritmul în procesul de creare a personajului dramatic?

Profesor: La compunerea imaginii fizice a personajului și selectarea mijloacelor de exprimare - printre acestea aflându-se costumul, fardul, chipul etc. - actorul este obligat să aducă pe lângă contribuția regizorului și a scenografului, a costumierului și machiorului, contribuția sa personală. Capacitatea de transpunere depinde de puterea de decipare imaginativă a rolului scris, de intensitatea afectivă și de harul de transpunere prin expresivitate, aceasta constituind, de fapt, o obiectivizare a stărilor interioare, comunicabile printr-un infinit alfabet scenic, ce împlineste mult așteptatul act al întrupării. Modul de a vorbi, timbrul glasului, pauzele, linia corpului, gesturile, privirile, ticurile, modul de așezare, relația cu obiectele inconjurătoare, tăcerile, comportamentul diferențiat față de celelalte personaje, ritmul stărilor interioare, toate aceste mijloace vor fi modelate de către actor pentru obținerea imaginii scenice a personajului.

Interpretul se va contopi lumea personajului, creând acel echilibru atât de necesar între el și lumea spectacolului. Creatorul va aduce în actul interpretativ și „stilul” său propriu, unitatea structurii sale artistice, în care își fac simțită prezența operele sale anterioare, el fiind influențat de individualitate, națiune, epocă, cercul de cultură frecventat. Stilul nu este ceva fix, căci teatrul contemporan respinge orice tendință de „blocare” în imagini scenice deja constituite, cunoscute anterior.

Student: Cât de mult va fi implicat un interpret în creația sa scenică?

Profesor: Teatrul nu mai este interesat de performanțele mimetice, ce nu implică personalitatea actorului, și nici nu poate exclude atitudinea acestuia, ce determină substanțial direcția interpretării. A transmite o atitudine nu presupune și un joc detașat. După adoptarea poziției față de personaj, are nevoie trăită autentic. Teoria brechtiană referitoare la relația atitudine - distanță este mobilă, asigurând o continuă raportare la personaj. Observând toate aceste procese destinate întrupării, de la imaginea fizică și rostirea nuanțată a replicii, de la adevărul psihic și expresivitatea plastică, de la punerea în acord a atitudinii actorului față de personaj cu esența intimă a acestuia și până la obținerea ritmului interior și exterior adecvat, vom concluda că totul converge spre dobândirea unei imagini unitare, expresive, perfect coerente. Actul întrupării implică actorul total și orice separare a unei singure laturi a naturii sale creatoare va produce un dezechilibru fatal imaginii scenice. Această etapă evolutivă de împlinire a rolului presupune o reușită actoricească, o adevărată și „palpabilă” creație, exprimând rezultatul contopirii totale, perfect convingătoare a vieții exterioare și interioare a interpretului nu numai cu personajul, ci și cu rolul pe care acesta îl deține în universul dramatic, cuprins în piesa de teatru abordată.

Student: Cât este oare știință și cât dăruire necondiționată în acest proces de întrupare artistică?

Profesor: Idealul întrupării, greu de atins și cu atât mai greu de definit, nu acceptă reguli științifice, nu acceptă „dăruirea” dăruirii sufletești, ci cere sacrificiul iubirii și al dăruirii totale pe altarul creației, spre distilarea unor energii nebănuite, ce vor da naștere unui nou și original univers spectacolar dăruit Altetei Sale, publicul.

Student: Ce se poate cere textului dramatic? Pentru realizarea personajului, ce se extrage din acesta?

Profesor: Din textul dramatic se selectează particularul uman cerut de necesitatea descoperirii personajului întrupat, omului respectiv, care trăiește acum, aici și care vorbește, se miră, exclamă, doarme, se sperie, râde sau plânge, dacă este nevoie. Totul începe prin revenirea la naivitate, la cea stare necesară în care nu apar impresiile trecutului personal. Este adevărat că actorii, la începutul repetițiilor, sunt exact opusul acelor ființe ideale de relaxate care s-ar dori să fie. Ei vin cu un mare bagaj de tensiuni interioare, dar, prin concentrare, prin gândire vor reuși să creeze o operă. Aceasta înseamnă comparații, gânduri, greșeli, reveniri, ezitări și puterea de a o lua de la început, atunci când este cazul. Pictorul face același lucru, la fel și scriitorul, dar în secret, în laboratorul său personal, în atelier sau birou. Actorul trebuie să-și expună nesiguranța în fața întregii distribuții, dar, în schimb, el dispune de un mediu care evoluează pe măsură ce îi răspunde. Un sculptor spune că alegerea materialului îi influențează mereu creația, dar actorii - material viu - vorbesc, simt, caută permanent: repetiția este o gândire cu voce tare, care se vede.

Student: Cu ce începe, efectiv, munca actorului la un rol?

Profesor: Munca actorului începe cu un impuls interior, aproape insesizabil. Acest lucru este vizibil atunci când comparăm pe actorul de teatru cu cel de film, dar reciproca nu este neapărat valabilă. Impulsul interior apare la orice pas în fața unei situații dramatice, dar actorul este un „instrument” mai sensibil și vibrația lăuntrică poate fi percepută altfel. Dacă în film obiectivul aparatului este un mare amplificator, care descrie acest „impuls” pe peliculă, aceasta însemnând totul, în primele repetiții la teatru, prima „scănteie” poate să nu fie decât o licărire, iar dorința actorului de a o amplifica să conducă la un adevărat „circuit”. În continuare, pentru ca această

licărire să cuprindă tot organismul, este nevoie de o relaxare totală, fie produsă prin concentrare, prin muncă, fie prin inspirație de la Dumnezeu. Pentru aceasta sunt făcute, de fapt, repetițiile. Din acest punct de vedere, actorii sunt ca un mediu, unde întregul este pătruns de idee, ca într-un act de posesie. În terminologia lui Grotowski, actorii sunt „pătrunși” de către ei înșiși. Uneori, studiul și meditația îl pot ajuta pe actor să scape de prejudecățile care îl împiedică să vadă un sens mai profund, dar altelei este exact invers, adică mișcarea lăuntrică trebuie susținută de stimuli exteriori. Ca să se ajungă la înțelegerea unui rol dificil, actorul trebuie să meargă până la limitele propriei lui personalități și inteligente.

Student: După citirea textului, ce etapă urmează în cadrul acestui proces artistic de întrupare?

Profesor: După parcurgerea repetițiilor de text se trece la improvizația scenică a acțiunii dramatice. Scopul improvizației este acela de a scăpa de schematicism, de așa zisul Teatru Mort. Improvizația îl pune mereu pe actor în fața propriilor sale inhibiții care îl fac să substituie, fără să-și dea seama, un adevăr nou cu o minciună. Un actor care joacă fals o scenă importantă, apare fals publicului pentru că, în fiecare clipă, pe măsură ce personajul său evoluează, el substituie detaliile reale cu unele false și traduce mici frânturi de emoții artificiale prin atitudini imitative.

Actorul trebuie să studieze un personaj folosind metode diferite. Expresia lui Stanislavski „a construi un personaj”, este înșelătoare, căci un personaj nu este ceva static care poate fi construit ca un zid. Actorul cu adevărat creator explorează fațetele personajului sau tot timpul de-a lungul repetițiilor, iar în seara premierei este gata să lase deoparte tot ceea ce pregătirea prealabilă a solidificat în el odată cu ultima repetiție. Sarcina cea mai dificilă pentru un actor este să fie sincer și totuși detașat. Există o mare capcană în cuvântul „sinceritate”. Actorului de pe scenă i se cer anumite aptitudini: să fie auzit, să-și controleze ritmul și mișcărilor corporale, să nu devină sclavul întâmplării. Astfel, el caută o tehnică ce-i va ușura situația, tehnică ce poate deveni o mândrie și un scop în sine.

Student: Ce dificultăți pot fi întâmpinate pe parcursul acestui proces scenic?

Profesor: Dificultățile jocului actorului sunt unice în felul lor pentru că actorul trebuie să se folosească de el însuși - un material misterios, perfid și schimbător. Când un pictor se îndepărtează de tablou, anumite facultăți pot intra în joc și-l pot avertiza asupra exceselor. De asemenea, creierul unui pianist exersat este mai puțin implicat fizic, în comparație cu degetele și, oricât de transportat ar fi de muzica pe care o interpretează, urechea îi permite un minimum de detașare și de control obiectiv. Actorul trebuie să fie sincer în același timp în care constată că este de fapt nesincer, trebuie să exerseze cum să fie nesincer cu sinceritate și cum să mintă adevărat. Este aproape imposibil, dar este esențial. Totul poate fi

prins în fraza maiestooasă a maestrului Ion Cojar, pedagog și regizor de excepție, care, în cartea sa *O poetică a artei actorului - Analiza procesului scenic*, spune: „Pendularea individului între a fi ... schimbarea, la o extremă, și a fi unul, egal cu sine în orice împrejurare, la cealaltă extremă, este o realitate esențială ce a devenit tema fundamentală a teoriei și pedagogiei artei actorului azi”. Arta actorului nu se lasă explicată în totalitatea ei, raționând conform logicii clasice, deoarece, după opinia noastră „...calcă principiul identității și al non contradicției: un lucru este ceea ce este, neputând să fie și, în același timp, să nu fie”. (Dumitru Anton -, *Istoria logicii*”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1975, pag.19).

Student: La ce folosește intuiția?

Profesor: Intuiția, construirea interioară și întruparea personajului formează tripticul prezent pe parcursul întregii activități de creație. Forma particulară de acțiune scenică se concretizează prin asocierea cu următorul fapt: personajul întrupat nu este doar un personaj-oglină a celorlalte personaje cu care intră în contact. El este natural, ironic și plin de umor; cedează doar în fața ceea ce depășește granițele culturii sale personale. Pe parcursul lungilor repetiții se pot descoperi gesturi și atitudini, stări emoționale și comportamentale ce nu se întrevăd la început. Prin însușirea unui personaj există șansa accesării mai multor vieți paralele. Există, de asemenea, o magie a întrupării unui personaj. O asemenea experiență te îmbogățește spiritual și te ajută să te redescoperi sau chiar să-ți descoperi noi fațete ale personalității, până acum necunoscute.

Student: Care este baza creativă a unui spectacol de teatru?

Profesor: Baza creativă a unui spectacol este constituită din textul dramaturgului ales, dar și din viziunea regizorală a directorului de scenă, cel care trece totul prin filtrul propriu și conduce la crearea, în ansamblul întregului univers spectacolar, a personajului ce se dorește întrupat.

Student: Cum ne dăm seama că suntem pe drumul cel bun, odată început procesul creativ?

Profesor: Marele Shakespeare, în capodopera sa *Macbeth*, întreba: *Trăiești? Suteți cineva despre care un om se poate întreba?* Pentru a crea un personaj, trebuie să se analizeze textul, metodic, prin: lectură, descoperirea ideii, stabilirea și studierea tematicii, descoperirea mesajului, stabilirea conflictului dramatic, analiza acțiunii și a acțiunii. Lectura este simplă și normală, putem spune, dar prin analiza metodică aflăm ideea centrală a piesei: oamenii pot trăi într-o lume paralelă realității adevărate, o lume pe care și-au creat-o și o întrețin. Tematica piesei este importantă pentru înțelegerea mesajului artistic pe care îl avem de transmis. La fel, mesajul piesei trebuie să fie clar, pentru a putea comunica astfel, în cele mai bune condiții, cu publicul. Fără filtrul rațiunii, manipularea este la ea acasă. Civilizația actuală, materialistă până peste poate, trece ca un tăvălug peste sufletul omului obosit și stresat, dornic să revină la candoarea copilului de altădată sau la ritmul normal al naturii. Oricum, de când este lumea lume, *Apa trece, pietrele rămân!*

Student: După ce începe spectacolul de teatru, ce fac, efectiv, actorii?

Profesor: Gândiți-vă că, după ce cortina se trage în fața publicului, actorii vor încerca să reconstituie spațiul scenic așa cum a fost, cu acțiunea sa dramatică, dar acest lucru nu îl vor putea face decât întru o măsură, pentru că fiecare spectacol este unic, iar fiecare zi, fiecare oră este irepetabilă. Dacă descoperim savoarea unui nou spectacol este pentru că opera dramaturgului ales este perenă și nemuritoare. Chiar și astăzi avem în apropierea noastră imediată cruzetel ce naște astfel de temeri și de speranțe și în care personaje adevărate construiesc revoluții verbale. Ele sunt printre noi și pot funcționa ca șabloane dramaturgice sau marionete umane, oferind șansa unei întreprinderi a realului în realitate, sau a irealului în realitate. Oricum am aborda această zonă, inefabilul este la el acasă, ștergând contururile prea clare și lăsând loc unui *sfumato*. *Dar truda noastră-i luptă împotriva/lspitelor care ne dau târcoale!/- Eu vreau să-nfrângem piedicile care/Ne viclenesc a mântuirii cale!/- Pe-ale Desăvârșirii aspre drumuri!/- Din orișice primejdii vom scăpa!/- Dacă în luntrea existenței noastre!/- Cu brațele unite-om lopa. (Rig-Veda I - 179)*

UN REGAL AL FRANCOFONIEI

(Urmare din pag. 1)

Prezentările de comunicări au fost inițiate în ședință plenară, prin șase intervenții emblematic pentru imaginea alterității în literatură și pentru varietatea de perspective critice și de metode științifice de abordare a ei. • Lucrarea *Perception et visage de l'autre dans Voyage dans l'empire de Maroc* (Percepția și chipul celuilalt în Călătorie prin imperiul Marocului), prezentată de Moufida El Bejaoui (Maroc) a relevat esența unei duble alterități a indivizilor și a colectivității: cea specifică unei epoci

În continuarea primei zile a colocviului, activitatea științifică a fost programată pe patru secțiuni (moderate de: I. Mirela Kumbaro-Furxhi, Albania; II. Andreea Vlădescu, U.S.H.; III. Ilir Yzeiri, Albania; IV. Tamara Ceban, U.S.H.).

În ambele zile, lucrările secțiunilor s-au desfășurat prin susținerea orală de comunicări (ilustrate cu imagini de videoproiector și prin fișe de lectură / citate, oferite asistenței), însoțite de dezbateri incitante, prelungite dincolo de limitele programului.

Cea de-a doua zi a colocviului s-a concentrat asupra prezentării ultimelor cinci

cercetătorul, profesorul, studentul sau simplul cititor român, interesați de abordarea actuală a fenomenului cultural autohton, ni s-au părut lucrările vizând literaturitatea națională sau ilustrând semnificația unor celebri conaționali în spațiul literar occidental. • Considerăm simptomatic pentru receptarea contemporană a literaturii române interesul cercetătorilor pentru scriitorii români de expresie franceză. Astfel, Marta Bibescu este comentată în lucrarea Doinei Popa, Liseanu (U.N.E.D., Spania), *Images de l'Autre dans l'oeuvre de la princesse Bibesco: rois et reines des Balkans/ Imaginile Celuilalt în opera prințesei Bibescu: regi și regine din Balcani*. • Panait Istrati a avut cei mai numeroși exegeți în cadrul colocviului: Frederica Zephir (Franța) – *Grecs et Turcs: deux images de l'Autre dans l'oeuvre de Panait Istrati/ Greci și turci: două imagini ale Celuilalt în opera lui Panait Istrati*; Tamara Ceban (U.S.H., România), *Figures de l'altérité dans Kyra Kyralina de Panad'I Istrati/ Figurile alterității în Kyra Kyralina de Panait Istrati*; Paula Angelescu (U.S.H., România) – *L'espace et l'Autre dans l'univers fictionnel de Panait Istrati/ Spațiul și Celălalt în universul ficțional al lui Panait Istrati*. • Analiza operii lui Emil Cioran a stârnit un fertil dialog al ideilor prin abordările tinerilor cercetători Daniele Tuan (Franța), *Cioran, la Roumanie et l'Autre / Cioran, România și Celălalt* și Matei Alexandru (U.S.H., România), *Cioran après la guerre: composer après l'Autre / Cioran după război: a compune după Celălalt*. • Remarcăm și preocuparea pentru abordarea unor scriitori români contemporani de impact în literatura occidentală, ca Matei Vișniec (în lucrarea Mihaelei Chapelan - U.S.H., România) – *Le mi-autre chez Matei Vișniec / Semi-altul la Matei Vișniec* sau interesul participanților la colocviu pentru popularizarea unor scriitori mai puțin cunoscuți, ca Sergiu Grossu (prezentat de Galina Florea, U.S.H., România). • Deosebit de semnificative pentru circumscrierea identității colective, dar și pentru replica majorității / centrului politic față de minoritate în metropolă sau în Balcani sunt lucrările aparținând mai curând studiilor culturale și de istoria mentalităților (*La paradigme identitaire des grecs à Marseille aux XIXe siècle... / Paradigma identitară a grecilor la Marsilia în secolul al XIX-lea*, Michel Calopodis, Franța; *Regards sur les Serbes dans la littérature de la jeunesse canadienne écrite en français / Perspective asupra sârbilor în literatura tinerilor canadieni, scrisă în franceză*, Diana Popovic, Serbia; *Jeu des miroirs: francophonie, post-colonialisme et littérature - monde au carrefour des identités / Jocul oglinzilor: francofonie, postcolonialism și literatura-ca lume la răspântia identităților*, Ana Labra Cămpăntogoy, Spania; *Passé ottoman dans les Balkans contemporains / Trecut otoman în Balcanii contemporani*, Christina Ntaflou, Franța; *Le concept de l'Autre, un des piliers de la société niponne / Conceptul de Celălalt, una dintre bazele societății nipone*, Sebastian Chirimbu (U.S.H., România). • O serie de prezentări, cu un pronunțat caracter teoretic, propune identificarea și inventarierea – oferind și soluții proprii – a unor probleme legate de: traductologie (*Traduire ou être fidèle dans les Balkans / A traduce sau a fi fidel în Balcani*, Mirela Kumbaro Furxhi – Albania), comunicare interculturală (*La découverte médiée de l'autre... / Descoperirea mediată a celuilalt*, Anne-Marie Codrescu – România), sau naratologie.

Masa rotundă cu tema *Visages de l'Autre à travers la traduction / Chipurile celuilalt prin traducere* a încheiat manifestarea, prin emoționanta și științific consistenta mărturie de experiență traductologică a profesorilor Irina Mavrodin și Paul Miclău.

În ciuda numărului lor mare, lucrările ne permit sintetizarea câtorva concluzii unitare, lăsându-le tuturor celor interesați satisfacția descoperirii altor aspecte – și a unor idei inedite – prin lectura volumului de comunicări, pe care îl vom publica. Astfel, toate intervențiile afirmă dreptul la existență și realitatea (socio-politică, mentală, culturală și estetică) a alterității (= "l'Autre") ca *diferit, distinct, deosebit, altfel și altcumva / altcândva, altunde, aflată pretutindeni (= "ailleurs")*. Această diferențiere, par să conchidă lucrările, este în același timp o marcă a diversității umanului (individual și colectiv), dar și un summum de elemente care, prin contrast, permite identificarea identității (persoanei / societății / naționalității în ansamblul națunilor). Admițând și analizând existența și formele de manifestare ale unei multitudini de chipuri posibile pentru alteritate, participanții la colocviu au circumscriș totodată sfera valorilor matriciale, față de care se manifestă aceasta ca fiind: cultura și civilizația antică greco-latină pentru spațiul european, iar pentru cel (extrem)oriental, tradiția ancestrală, ca depozitară a normelor socio-politice și spirituale și a codului estetic de reprezentare a ei.

îndepărtate (secolul al XVIII-lea) și cea a unui spațiu spiritual distinct, lumea arabă în raport cu spiritul european al autorului (Jan Potocki). • Prin *L'altérité (in)tranquille - Alteritatea (ne)liniștită*, Habiba Sebki (Franța) a tras un semnal de alarmă asupra mărcilor respingerii brutale a dreptului la alteritate și a incriminării alterității în discursul politic francez contemporan. • *La littérature d'enfance et de jeunesse: le message altruiste de Ljubica Miličević - Literatura pentru copii și pentru tineret: mesajul altruist al lui Ljubica Miličević* printr-un joc al perspectivelor interschimbabile abordează de fapt ilustrarea vârștelor / valorilor distincte, ca imagine a celuilalt: aceea a copilăriei și adolescenței, din perspectiva maturului, care își transmite

comunicări, în secțiunea condusă de Tomasso Meldolesi (Franța), și a inclus și masa rotundă, moderată de amfitriona Mihaela Chapelan și onorată de prezența a doi „monștri sacri” ai traducerii și traductologiei românești: Irina Mavrodin și Paul Miclău. Problematice abordată în cele două zile de lucrări ale colocviului și-a demonstrat actualitatea – în contextul politicii europene de globalizare socială și culturală – prin interesul stârnit unui număr mare de cercetători și prin multitudinea de aspecte, viziuni, metodologii de abordare propuse în lucrări. În ansamblul lor, prezentările au vizat identificarea și comentarea expresiilor alterității la nivelul discursului cultural (literar și non-literar – media, politic, al comunicării interculturale, al teoriei literare și traductologiei). Studii

mesajul creștin umanitar(ist) și cea a adultului, și a lumii „celor mari”, reflectate prin ochii copilului / tânărului. • Demonstrând deopotrivă stăpânirea conceptelor teoretice, dar și capacitatea de a-și crea instrumentele și perspectivele proprii de analiză în fluxul lecturii interpretative, lucrarea Mihaelei Chapelan (*Le mi-Autre chez Matei Vișniec - Semi-Altul la Matei Vișniec*) structurează imaginea „celuilalt” în opera unui scriitor care este el însuși un semi...altul – român (cu toată tradiția și tentația modernismelor noastre!) afirmat în spațiul francez (cu toate deschiderile / șansele unei actualități europene). • Profesor și prozator, eseist și memorialist, teoretician literar și lingvist, poet bilingv și (auto)traducător, Paul Miclău confirmă, de fapt, prin diversitatea întregii sale activități umaniste, și afirmă deschis la colocviu, prin intervenția sa incitantă, că *L'autre, c'est moi! / Celălalt, sunt eu!* • Recurgând la asocierea metodei comparatiste cu elemente de istoria culturii și a mentalităților, în lucrarea sa, *Le visage de l'Autre à travers Le Prix de la liberté... / Chipul Celuilalt în Prețul libertății...*, Alain Vuillemin a identificat și a ilustrat în ficțiunea romanescă mărcile alterității culturale, sociale, individuale în contextul Evului mediu întârziat, în Balcanii începutului de secol al XIX-lea.

aplicate la textele literare, majoritatea lucrărilor au avut ca obiect tipologia personajelor, mentalitățile și stratificarea socială și demografică din spațiul balcanic. Alte lucrări au abordat problemele comunicării cu un „altul”, luările de poziție occidentale față de „celălalt”, ipostaziile „străinului”/omului altfel, „diferit”, în reprezentările estetice (occidentale sau orientale, arabe, și extrem orientale, nipone) sau în discursul politic.

Practic, comunicările consacrate discursului literar au acoperit întreaga istorie a literaturii. Ele au conturat imagini ale chipului celuilalt din antichitate, până în contemporaneitatea noastră imediată. Implicit, s-a ilustrat în diacronic evoluția temei în cadrul diverselor specii literare, de la epopeea canonică (în lucrarea Andreei Vlădescu, U.S.H.), trecând prin eseistica renașterii franceze (la Marie Clarte Lagrege, Franța), și romanul istoric de secol al XVIII-lea (în abordarea lui Moufida El Bejaoui, Maroc), până la diversitatea romanescului teatrului și prozei scurte a secolului al XX-lea (în intervențiile lui Alain Vuillemin, Franța; Steve Urquhart, Canada; Melinda Mod, Franța; Ilir Yzeiri, Albania; Mariana Perişanu, Camelia Manolescu, România; Tomasso Meldolesi, Franța, Mihaela Chapelan, U.S.H., România). • Dintre intervențiile consacrate discursului beletristic, de maxim interes pentru

Fiecare chip are o poveste

Conf. univ dr. Mihaela Chapelan, directorul proiectului, membru în comitetul de organizare și în comitetul științific, a declarat pentru cititorii revistei noastre:

Puteți să povestiți cititorilor cum este să organizezi un astfel de eveniment, ce implică el, cum ați reușit să faceți cunoscut acest colocviu în Universitățile din Europa?

Este o întreagă epopee, cu momente dramatice și altele comice, cu clipe de entuziasm, dar și de descurajare și de oboseală. În orice caz, este nevoie de foarte multă muncă și perseverență. Dar mai înaintea tuturor acestor mai mici sau mai mari probleme de organizare, care pot fi depășite printr-o muncă de echipă coerentă, e nevoie de o idee în care să crezi, de o tematică pe care ai ales-o nu doar pentru că e la modă sau că trebuie să „bifezi” o activitate, ci pentru faptul că te interesează la modul profund și consideri că ai ceva de spus în această privință și, mai ales, îți dorești să afli ceva în plus. Cât despre cunoașterea și recunoașterea colocviului, am combinat o modalitate clasică cu una modernă. Adică am invitat colegi cu care, de-a lungul activității mele am intrat într-un dialog intelectual, dar am și lansat un apel public de participare, afișat pe site-urile de specialitate.

De ce ați ales tocmai această temă, *Ipostaze ale alterității în Balcani și în lume*?

Întrebarea dumneavoastră se leagă foarte bine de ceea ce v-am spus mai înainte. Pentru mine alteritatea este o tematică, față de care pot spune că am un profund interes științific, ci și unul de ordin strict personal, biografic. Dar dincolo de orice implicare subiectivă, consider că pentru lumea actuală, care tinde să devină din ce în ce mai mult un „melting pot”, studierea cu atenție a fenomenelor care pot influența percepția asupra „celuilalt” este esențială. Și dacă ne gândim bine, ce altceva este istoria umanității decât un catalog al diverselor tipuri de discurs asupra „celorlalți” și a evenimentelor care au decurs din ele?

Preocuparea pentru această tematică se leagă și de un alt proiect de cercetare pe care l-am inițiat acum doi ani, alături de o echipă de cadre didactice din Facultatea de Litere a Universității Spiru Haret și de colaboratori din patru alte universități europene, proiect intitulat „Rupturi și/sau continuități identitare la scriitorii de expresie franceză din sud-estul Europei”. După cum remarcă antropologul Claude Lévi-Strauss, identitatea și alteritatea sunt două valori simultan prezente în gândirea umană și pot fi considerate fie ca fenomene opuse, fie ca fenomene complementare. Nu îți poți construi propria identitate fără să te raportezi la „celălalt”. Această raportare la „celălalt” și eventuala ei specificitate regională ni s-a părut de un interes deosebit pentru zona balcanică, deoarece aceasta se caracterizează printr-o extraordinară mixitate socio-culturală. Dar ca să nu riscăm să ne înclinem într-o perspectivă strict regională, am extins această tematică și spre alte zone ale lumii. A fost o hotărâre bună, care a atras participanți și de pe alte continente, nu numai de pe cel european (America, Africa).

Considerați că lucrările participanților au punctat ceea ce era cel mai important cu privire la tema colocviului?

Da, și spun acest lucru fără nici o ezitare. Comunicările prezentate au fost extrem de variate și în același timp omogene. Fiecare a abordat un anume tip de alteritate, ajungându-se în final la un adevărat repertoriu de structuri și figuri ale alterității. Multe intervenții au subliniat faptul că imaginea „celuilalt” ajunge la noi prin filtrul deseori deformant al propriului imaginariu și s-au identificat câteva din situațiile în care operațiile de simplificare sau de amplificare a alterității transformă reprezentările în adevărate caricaturi sau în simboluri. În același timp, abordarea alterității a avut un caracter interdisciplinar, intervențiile aparținând unor specialități din domenii diverse: literatură, istorie, sociologie, psihologie, filozofie etc.

Sunteți mulțumită, acum, la final, de felul în care s-a desfășurat colocviul?

Calitatea prezentărilor și dezbaterile extrem de animate, în sensul bun al cuvântului, au fost cu siguranță o reușită. Îmi doresc ca acest gen de evenimente să fie din ce în ce mai frecvente. Și nu aș vrea să închei înainte de a spune câteva cuvinte de mulțumire conducerii universității și tuturor colegilor, care s-au implicat în organizarea evenimentului, și, cu deosebire, Agenției Universitare a Francofoniei și Asociației culturale Irina Izverna Tarabac și Irina Mavrodin a căror colaborare ne-a permis să dăm o mai mare amploare acestui colocviu.

Corina GHIGA

FOTO: Mihăiță ENACHE

Prof. univ. dr. Stelian Pânzaru,
decanul Facultății de Management Brașov:

Oferim studenților noștri un învățământ competitiv, deschis noilor tendințe

(Urmare din pag.1)

Vă rugăm să ne prezentați câteva dintre proiectele de cercetare în care sunt antrenate cadrele didactice și studenții Facultății de Management Brașov.

Dintre proiectele/contractele în derulare, care vor continua și în acest an, reiterăm aici următoarele, care implică un număr important de cadre didactice ale facultății noastre:

- contract grant POSDRU/86/1.2/S/60720, tema proiect: Dezvoltarea și implementarea unui sistem de monitorizare, îmbunătățire continuă și evaluare a calității în învățământul superior deschis și la distanță pe baza indicatorilor de performanță și standardelor internaționale de calitate, coordonator: Universitatea Spiru Haret, parteneri: ACSM-Fundația Academia Comercială din Satu Mare, TEHNE – Centrul pentru Dezvoltare și Inovare în Educație, TÜV AUSTRIA România, 2011-2013 • contract grant POSDRU/97/6.3/S/58571, nr. E7464, tema proiect: Performanță în carieră și în afaceri pentru femei, beneficiar: Universitatea Spiru Haret, Facultatea de Management Financiar Contabil Craiova, 2010-2012 • contract grant POSDRU, tema proiect: Studenți practicieni-studenți activi și integrați, coordonator: Universitatea Spiru Haret, partener: UNAP, 2011-2013 • contract grant POSDRU, tema proiect: ProFeminAntrep – Promovarea egalității de șanse în

antreprenoriat – Proiect POSDRU de intervenție, beneficiar: Universitatea Spiru Haret, partener: Uniunea Națională pentru Drepturile Femeilor din România, 2011-2012.

Care este situația integrării socio-profesionale a absolvenților? Vă rugăm să exemplificați cu absolvenți de succes, cu care vă mândriți.

Printre absolvenții 2010 ai Facultății de Management Brașov a Universității Spiru Haret, ne face plăcere să evidențiem câțiva, care s-au integrat profesional imediat după terminarea facultății, în profesii adecvate calificării și competențelor dobândite în școală: Carmen Alina Sipu este șef centru operațiuni la E-ON România; Viorica Androne este team leader la INA Scheffler; Magdalena Rodica Iacob (Sima), Mioveni este șefa la ADSA-ILN-CKD; Andreea Irimia (Rusu), Ioana Gabriela Șerban (Melinte) este contabil șef la Agetaps SRL; Nicolae Crețu este vicepreședinte CSDR; Gabriel Miroiu este director post vânzări la Mentor DM SRL; Hermina Georgiana Man este specialist HR OMRO; Viorica Popoiu este contabil șef Grupul Școlar Industrial Grigore Moisil din Buzău etc, etc. Suntem conștienți că, prin înaltul profesionalism al cadrelor didactice și prin bogata bază materială de care dispune, Facultatea de Management – Brașov se va număra și pe viitor în rândul instituțiilor de elită ale învățământului românesc și european.

TOTEM vă invită la dezbateri

Cercul de etnosociologie, antropologie și geografie umană TOTEM vă invită la redeschiderea dezbaterilor, care va avea loc în data de 15 noiembrie a.c., orele 17.00, la Facultatea de Sociologie-Psihologie a Universității Spiru Haret. Cu aceeași ocazie, se va lansa și cercul de dezbateri și expertiză interdisciplinară *Polemica*. Evenimentul va avea loc la ora 16.00.

Acces liber: JSTOR

Universitatea Spiru Haret oferă acces, pentru studenții și cadrele didactice din incinta campusului universitar, la baza de date JSTOR, cea mai apreciată și de încredere bază de date cu conținut academic. JSTOR reprezintă o platformă de cercetare și predare, astfel încât comunitatea academică să publice, să descopere și să păstreze conținutul științific. (Amănunte pe <http://www.jstor.org>). Colecțiile JSTOR disponibile pentru Universitatea Spiru Haret: **Arts & Sciences I Collection**. Cuprinde 119 titluri din domeniile: economie, istorie, știință politică, sociologie, precum și alte discipline din domeniul științelor umaniste. **Arts & Sciences III Collection**. Cuprinde 119 titluri din domeniile: literatură, muzică, folclor, artele spectacolului, studii de film, religie, arhitectură.

Puncte de vedere

(Urmare din pag.1)

În această perspectivă, înscrierea la studii nu este condiționată nici de studiile anterioare și nici de diplome sau alte documente școlare de atestare a studiilor precedente. Locurile în universitate sunt ocupate strict în ordinea înscrierilor înregistrate oficial de către serviciile universității. Pentru ca această practică să nu afecteze standardele pregătirii studenților, aceștia sunt obligați să urmeze cel puțin două cursuri fundamentale în domeniul în care și-au propus să obțină calificările profesionale, pe baza cărora să își poată organiza activitatea ulterioară de învățare. În acest sens, experiența a demonstrat că studenții maturi au mai puține idei preconcepute și sunt mai dispuși la eforturi, decât cei tineri, având experiență profesională și de viață mai bogate, rezultate din faptul că nu puțin au deținut sau dețin poziții superioare în organizațiile în care lucrează, conlucrează zilnic, în activități profesionale și intelectuale, cu absolvenți ai universităților convenționale etc.

Un al doilea factor important îl reprezintă modul specific de raportare a adulților la obligațiile și sarcinile universitare, caracterizat prin *angajare autentică*, rezultată din faptul că, alegând calea studiilor deschise, ei sunt obligați să facă multe sacrificii, de toate felurile, fiind profund interesați în a-și adapta stilurile de viață la exigențele unei corelări organice, eficiente a întregii lor activități, profesionale, sociale, a vieții familiale etc. cu exigențele studiilor universitare.

Al treilea îl constituie *flexibilitatea stilurilor de învățare*, acești studenți având posibilitatea de a studia oriunde și oricând, din moment ce dispun de instrumente și materiale individuale de studiu, pentru fiecare disciplină sau curs, incluse în planurile de învățământ, la care se adaugă posibilitățile pe care le au de a transpune ideile și conceptele pe care le

asimilează în practica imediată a activității lor profesionale și, în special, în domeniul managementului, în care, atât studenții, cât și organizațiile care îi sponsorizează pot constata direct creșterea autoîncrederii și a eficienței celor ce studiază și învață, din contactele pe care le au cu specialiștii superiori calificați din domeniul lor de activitate.

Există și un al patrulea factor explicativ al succesului acestui tip de învățământ: relația dintre *costuri și beneficii*, ce pot rezulta dintr-o investiție în acest gen de educație. Ca urmare a faptului că în acest sistem studiul se realizează în cea mai mare măsură acasă sau la locurile de muncă ale studenților, ei nefiind obligați să vină la universitate decât cel mult lunar, pentru activități *tutoriale* și unele cursuri, în centre apropiate de domiciliul sau locurile de muncă, și că profesorii sunt specialiști care lucrează numai cu norme reduse în universități, ansamblul costurilor acestui tip de învățământ este mult mai mic decât al învățământului obișnuit.

Valorificarea acțiunii pozitive a acestor factori implică înnoiri și inovații, atât în organizarea, desfășurarea și managementul procesului de învățământ, cât și în evaluarea rezultatelor sale. Acestea se constituie în domenii esențiale ale sistemului. Luăm în considerare și faptul că spațiile de învățământ și celelalte facilități, campusuri, cămine, cantine etc, nu sunt solicitate ca la învățământul de zi. Pe de altă parte, cheltuielile pentru asigurarea și promovarea învățământului la distanță sunt marcate de necesitățile obiective și de investiții în producerea componentelor și a materialelor necesare învățământului la distanță, între care, într-o enumerare incompletă ar putea fi și trebuie să fie avute în vedere: • suporturile de curs, conținând conținutul materialului din prelegeri, activități și exercițiile care testează noile achiziții și componente etc.; • manuale și texte, care să includă principalele publicații din domeniul disciplinei sau domeniului de studiu; • accesul la internet,

e-mail etc.; • *mentorul și mentoratul*, care presupune ca mentorul să sprijine și să faciliteze satisfacerea necesităților studenților, accesul la diferitele resurse de studiu, cum ar fi facilitățile de computerizare și de copiere etc., acționând ca ghid în dezvoltarea abilităților și competențelor studenților, necesare formării lor profesionale și în carieră. Practic, avem de-a face cu necesitatea elaborării și constituirii unei noi didactici a învățământului superior, implicând elaborări noi, în multiple sensuri. O nouă viziune se impune asupra consilierii și orientării studenților asupra *tutoriatului*. În cazul studenților sponsorizați de diferite organizații este necesar mentoratul, având ca misiune principală sprijinul acestora pentru a pune în aplicare cunoștințele și abilitățile obținute în procesul de învățare, în sensul că, de exemplu, fiecare student trebuie să primească detalii cu privire la tutorele căruia îi este afectat, cu două, trei săptămâni înainte de începerea cursurilor, și primele materiale de curs. Pentru aceasta, tutorii înșiși trebuie să fie pregătiți, de către universitate, cu privire la modul de lucru în acest nou sistem. Ei trebuie să comunice beneficiarilor când sunt la dispoziția lor și să poată receptiv și să răspundă mesajelor sau să transmită mesaje de tip e-mail.

La cele de mai sus, se adaugă încurajarea de formare a unor *grupuri de autoajutor*, în locurile de rezidență ale studenților, de 10-15 studenți, care discută problemele, cu care se confruntă, și progresele lor, în procesele de învățare, și convin asupra sprijinului reciproc, în rezolvarea situațiilor cu care se confruntă.

Un loc aparte în procesul de studiu din sistemul învățământului la distanță îl ocupă *ghidurile de studiu*, care conțin programele de studiu, calendarul tutoriatului, sarcinile, programele video și audio, săptămânile în care unitățile de curs trebuie să fie studiate și datele examenilor.

Un ansamblu de alte *instrumente de învățare* s-au dezvoltat pe parcurs, între care: • unitățile de curs sau

cursurile de lucru, ce conțin materialul care poate apărea în universitățile convenționale, împreună cu activitățile și exercițiile care testează capacitățile de utilizare a noilor cunoștințe și abilitățile dobândite în procesele de învățare. La toate acestea se adaugă un întreg arsenal de pregătire privind utilizarea și valorificarea mijloacelor moderne, actuale, audio, video, computerizate etc.

Un loc și un rol esențial în sistemul învățământului la distanță, îl are și complexa problematică a examinării la sfârșitul și pe parcursul studiilor. În acest domeniu, pe parcurs, s-a ajuns la concluzia că sistemul examinării pe baza lucrărilor scrise nu reprezintă cel mai eficient sistem, fiind necesar a se elabora noi modalități de evaluare a integrității și calității calificărilor oferite de învățământul la distanță, atât pentru absolvenți, cât și pentru beneficiarii studiilor lor. În acest context, se insistă pe valorificarea eficientă a examenărilor computerizate pe baza utilizării testelor adecvate, corect elaborate și gestionate, în măsură să testeze noul fond de cunoaștere și competențele dobândite treptat, astfel încât integritatea și calitatea calificărilor obținute să fie autentice. Ceea ce se impune a fi subliniat, este faptul că, după o jumătate de veac de funcționare, rezultatele universității deschise și ale învățământului la distanță au impus recunoașterea generalizată a valorii profesionale a absolvenților săi, care, prin eforturi susținute și sistematice, autodisciplină și aplicații, se situează peste nivelul standardelor cerute de modul tradițional de studiu universitar. Și, ceea ce este la fel de important, mulți dintre ei devin *studiosi de cursă lungă*, care nu vor înceta să învețe și să cerceteze, din moment ce, pe parcursul cătorva ani de studiu, au asimilat un mod coerent și eficient de muncă intelectuală, ce are șansa de a se transforma, dintr-o obligație și necesitate, în plăcere.

Adresă: Str. Italiană, nr. 28 - Mansardă, sector 2, București
Tel. 021/4551999
E-mail: studentipracticieni@spiruharet.ro
Website: www.studentipracticieni.ro
Proiect POSDRU/90/2.1/S/64176

Studenți practicieni – studenți activi și integrați

Seminarii de instruire a tutorilor

(Urmare din pag.1)

Pentru buna desfășurare a activităților, în perioada 11-12 și 25-26 noiembrie 2011, în două seminarii, tutorii sunt instruiți de către prof. univ. dr. Manuela Epure și prof. univ. dr. Marinică Drobrin, experți coaching.

Programul primului seminar a constat, în prima zi, în: Prezentarea instructorilor și a participanților; Scurtă prezentare a proiectului POSDRU 64176 – *Studenți practicieni-studenți activi și integrați*; *Profilul și rolul tutorelui: calitățile personale, abilitățile de comunicare și transmiterea de informații* – prezentare, urmată de dezbateri; *Organizarea stagiului de practică: planificarea activității zilnice și săptămânale, sarcini și responsabilități ce revin studentului. Rolul tutorelui în procesul de organizare și derularea a stagiului: Cum supraveghem? Cum transmitem experiența noastră studenților?* – prezentare, colectare propuneri, inventarierea bunelor practici și stabilirea codului de conduită. Administrarea chestionarului de evaluare a primei zile de instruire.

În cea de a doua zi: *prezentarea documentelor – support*, care se întocmesc și certifică efectuarea activităților practice (ex. *Manualul de practică, Caietul de practică*) – discuții, întrebări și răspunsuri, propuneri; Sesiune de discuții informale, socializare – construirea și consolidarea rețelei de tutori; *Comunicarea – rolul comunicării bidirecționale: Cum comunicăm? Blackboard – instrument de comunicare. Cum motivăm studenții? Ce presupune supravegherea și îndrumarea studenților de către tutori?* – prezentare, urmată de dezbateri.

Procesul de evaluare a activității desfășurate de studenți pe durata practicii. Rolul tutorelui în procesul de evaluare. Acordarea calificativului în funcție de criteriile de apreciere stabilite – prezentare și discuții.

Programul celui de-al doilea seminar (25-26 noiembrie) cuprinde: *Competențe, aptitudini, deprinderi practice – procesul complex al formării profesionale. Standardele profesionale și aplicarea acestora* (prezentare urmată de dialog instructor-tutor); *Metode și tehnici de instruire practică: experiment, simulare, interpretare de roluri, studenții întreabă-tutorii răspund etc.* (Dezbateri, întrebări și răspunsuri, propuneri); *Evaluarea gradului de implicare a tutorilor* – administrare chestionar, stabilirea modului de comunicare dintre tutori și universitate, semnalarea deficiențelor și căi de rezolvare rapidă a acestora (dialog, colectare propuneri, întrebări și răspunsuri); *Prezentarea experienței anterioare a tutorilor în îndrumarea stagiilor lor*. Discuții. *Ce trebuie păstrat? Ce trebuie schimbat?*

În cea de a doua zi, pe ateliere de lucru, se vor dezbate aspectele specifice ale instruirii practice pentru fiecare specializare: Atelier 1 – specializări *economice*, moderatori: lector univ. dr. Cristian Uță și lector univ. dr. Daniel Gărdan. Atelier 2 – specializări: *Jurnalism, Comunicare și Relații Publice*, moderatori: asist. univ. dr. Anița Grigoriu și lector univ. dr. Silviu Șerban. Atelier 3 – specializarea *drept*, moderatori: conf. univ. dr. Mariana Rudeanu și lector univ. dr. Diana Artene. Atelier 4 – specializări *militare*, moderatori: comandor prof. univ. dr. Cornel Marinescu, col.dr. Laurențiu Duțescu, cercetător Adi Mustață, UNAP. Atelier 5 – specializarea *sociologie/ psihologie*, moderatori: lector univ. dr. Ioana Omer și lect.univ.dr. Rodica Matei. Tot în această zi, vor fi finalizate documentele de lucru, se vor colecta și sistematiza propunerile etc. Înainte de finalul instruirii, are loc dezbateri: *Stagiul de practică – „poartă” către o mai bună poziționare în procesul de recrutare, selecție și angajare a personalului la nivel de organizație. Ce șanse de angajare au studenții practicieni ce au încheiat stagiul de practică?*

FOTO: Mihăiță ENACHE

UNIVERSITATEA DESCHISĂ ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTUL LA DISTANȚĂ

(Urmare din pag.1)

În această perspectivă, înscrierea la studii nu este condiționată nici de studiile anterioare și nici de diplome sau alte documente școlare de atestare a studiilor precedente. Locurile în universitate sunt ocupate strict în ordinea înscrierilor înregistrate oficial de către serviciile universității. Pentru ca această practică să nu afecteze standardele pregătirii studenților, aceștia sunt obligați să urmeze cel puțin două cursuri fundamentale în domeniul în care și-au propus să obțină calificările profesionale, pe baza cărora să își poată organiza activitatea ulterioară de învățare. În acest sens, experiența a demonstrat că studenții maturi au mai puține idei preconcepute și sunt mai dispuși la eforturi, decât cei tineri, având experiență profesională și de viață mai bogate, rezultate din faptul că nu puțin au deținut sau dețin poziții superioare în organizațiile în care lucrează, conlucrează zilnic, în activități profesionale și intelectuale, cu absolvenți ai universităților convenționale etc.

Un al doilea factor important îl reprezintă modul specific de raportare a adulților la obligațiile și sarcinile universitare, caracterizat prin *angajare autentică*, rezultată din faptul că, alegând calea studiilor deschise, ei sunt obligați să facă multe sacrificii, de toate felurile, fiind profund interesați în a-și adapta stilurile de viață la exigențele unei corelări organice, eficiente a întregii lor activități, profesionale, sociale, a vieții familiale etc. cu exigențele studiilor universitare.

Al treilea îl constituie *flexibilitatea stilurilor de învățare*, acești studenți având posibilitatea de a studia oriunde și oricând, din moment ce dispun de instrumente și materiale individuale de studiu, pentru fiecare disciplină sau curs, incluse în planurile de învățământ, la care se adaugă posibilitățile pe care le au de a transpune ideile și conceptele pe care le

asimilează în practica imediată a activității lor profesionale și, în special, în domeniul managementului, în care, atât studenții, cât și organizațiile care îi sponsorizează pot constata direct creșterea autoîncrederii și a eficienței celor ce studiază și învață, din contactele pe care le au cu specialiștii superiori calificați din domeniul lor de activitate.

Există și un al patrulea factor explicativ al succesului acestui tip de învățământ: relația dintre *costuri și beneficii*, ce pot rezulta dintr-o investiție în acest gen de educație. Ca urmare a faptului că în acest sistem studiul se realizează în cea mai mare măsură acasă sau la locurile de muncă ale studenților, ei nefiind obligați să vină la universitate decât cel mult lunar, pentru activități *tutoriale* și unele cursuri, în centre apropiate de domiciliul sau locurile de muncă, și că profesorii sunt specialiști care lucrează numai cu norme reduse în universități, ansamblul costurilor acestui tip de învățământ este mult mai mic decât al învățământului obișnuit.

Valorificarea acțiunii pozitive a acestor factori implică înnoiri și inovații, atât în organizarea, desfășurarea și managementul procesului de învățământ, cât și în evaluarea rezultatelor sale. Acestea se constituie în domenii esențiale ale sistemului. Luăm în considerare și faptul că spațiile de învățământ și celelalte facilități, campusuri, cămine, cantine etc, nu sunt solicitate ca la învățământul de zi. Pe de altă parte, cheltuielile pentru asigurarea și promovarea învățământului la distanță sunt marcate de necesitățile obiective și de investiții în producerea componentelor și a materialelor necesare învățământului la distanță, între care, într-o enumerare incompletă ar putea fi și trebuie să fie avute în vedere: • suporturile de curs, conținând conținutul materialului din prelegeri, activități și exercițiile care testează noile achiziții și componente etc.; • manuale și texte, care să includă principalele publicații din domeniul disciplinei sau domeniului de studiu; • accesul la internet,

e-mail etc.; • *mentorul și mentoratul*, care presupune ca mentorul să sprijine și să faciliteze satisfacerea necesităților studenților, accesul la diferitele resurse de studiu, cum ar fi facilitățile de computerizare și de copiere etc., acționând ca ghid în dezvoltarea abilităților și competențelor studenților, necesare formării lor profesionale și în carieră. Practic, avem de-a face cu necesitatea elaborării și constituirii unei noi didactici a învățământului superior, implicând elaborări noi, în multiple sensuri. O nouă viziune se impune asupra consilierii și orientării studenților asupra *tutoriatului*. În cazul studenților sponsorizați de diferite organizații este necesar mentoratul, având ca misiune principală sprijinul acestora pentru a pune în aplicare cunoștințele și abilitățile obținute în procesul de învățare, în sensul că, de exemplu, fiecare student trebuie să primească detalii cu privire la tutorele căruia îi este afectat, cu două, trei săptămâni înainte de începerea cursurilor, și primele materiale de curs. Pentru aceasta, tutorii înșiși trebuie să fie pregătiți, de către universitate, cu privire la modul de lucru în acest nou sistem. Ei trebuie să comunice beneficiarilor când sunt la dispoziția lor și să poată receptiv și să răspundă mesajelor sau să transmită mesaje de tip e-mail.

La cele de mai sus, se adaugă încurajarea de formare a unor *grupuri de autoajutor*, în locurile de rezidență ale studenților, de 10-15 studenți, care discută problemele, cu care se confruntă, și progresele lor, în procesele de învățare, și convin asupra sprijinului reciproc, în rezolvarea situațiilor cu care se confruntă.

Un loc aparte în procesul de studiu din sistemul învățământului la distanță îl ocupă *ghidurile de studiu*, care conțin programele de studiu, calendarul tutoriatului, sarcinile, programele video și audio, săptămânile în care unitățile de curs trebuie să fie studiate și datele examenilor.

Un ansamblu de alte *instrumente de învățare* s-au dezvoltat pe parcurs, între care: • unitățile de curs sau

cursurile de lucru, ce conțin materialul care poate apărea în universitățile convenționale, împreună cu activitățile și exercițiile care testează capacitățile de utilizare a noilor cunoștințe și abilitățile dobândite în procesele de învățare. La toate acestea se adaugă un întreg arsenal de pregătire privind utilizarea și valorificarea mijloacelor moderne, actuale, audio, video, computerizate etc.

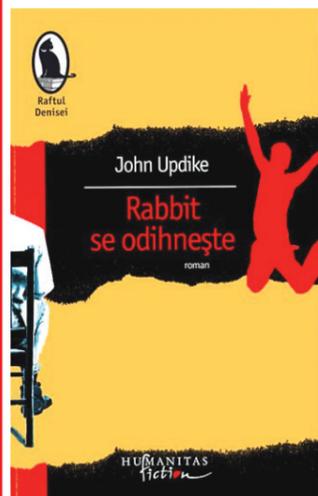
Un loc și un rol esențial în sistemul învățământului la distanță, îl are și complexa problematică a examinării la sfârșitul și pe parcursul studiilor. În acest domeniu, pe parcurs, s-a ajuns la concluzia că sistemul examinării pe baza lucrărilor scrise nu reprezintă cel mai eficient sistem, fiind necesar a se elabora noi modalități de evaluare a integrității și calității calificărilor oferite de învățământul la distanță, atât pentru absolvenți, cât și pentru beneficiarii studiilor lor. În acest context, se insistă pe valorificarea eficientă a examenărilor computerizate pe baza utilizării testelor adecvate, corect elaborate și gestionate, în măsură să testeze noul fond de cunoaștere și competențele dobândite treptat, astfel încât integritatea și calitatea calificărilor obținute să fie autentice. Ceea ce se impune a fi subliniat, este faptul că, după o jumătate de veac de funcționare, rezultatele universității deschise și ale învățământului la distanță au impus recunoașterea generalizată a valorii profesionale a absolvenților săi, care, prin eforturi susținute și sistematice, autodisciplină și aplicații, se situează peste nivelul standardelor cerute de modul tradițional de studiu universitar. Și, ceea ce este la fel de important, mulți dintre ei devin *studiosi de cursă lungă*, care nu vor înceta să învețe și să cerceteze, din moment ce, pe parcursul cătorva ani de studiu, au asimilat un mod coerent și eficient de muncă intelectuală, ce are șansa de a se transforma, dintr-o obligație și necesitate, în plăcere.

Lansarea romanului lui John Updike

RABBIT SE ODIHNEȘTE

Martii, 15 noiembrie, ora 12,00, în Sala Senatului Universității Spiru Haret, sunteți invitați la lansarea ultimului roman din tetralogia dedicată de John Updike lui Harry Angstrom alias Rabbit – *Rabbit se odihnește* (*Rabbit at Rest*); traducere: Vioreca Boitor, George Volceanov; apariție 2011; Editura Humanitas Fiction, colecția *Raftul Denisei*.

Cadru didactic la Facultatea de Litere a Universității Spiru Haret, conf. univ. dr. George Volceanov, unul dintre traducătorii tetralogiei, îi asigură pe cititorii lui John Updike că se află în fața unei creații de excepție. Împreună cu Editura Humanitas Fiction dorește să contribuie la popularizarea operii scriitorului american, spre bucuria iubitorilor de literatură adevărată.

REFERINȚE CRITICE:

- „*Rabbit se odihnește* este unul dintre puținele romane moderne care poate să stea alături de cărțile lui Dickens, Thackeray, George Eliot sau Joyce.” (*The Washington Post Book World*)
- „*Rabbit se odihnește* scoate tot ce e mai bun din Updike, îl pune la încercare și îl face să-și folosească apoteotic stilul unic și inteligența spectaculoasă.” (*The Boston Globe*)
- „Updike a scris unul dintre cele mai importante și memorabile romane ale timpurilor noastre.” (*Newsday*)
- „De la *Lolita* lui Nabokov, nimeni nu a mai descris cu atâta profunzime și fascinație America văzută de-a lungul șoselelor sale nesfârșite.” (*The New Yorker*)

Editura Humanitas Fiction prezintă romanul: *Rabbit se odihnește* (*Rabbit at Rest*), ne poartă prin America anilor 1989–1990. Făcând naveta între Pennsylvania natală (vara), și Florida (artificialul paradis hibernal al pensionarilor americani), *Rabbit se confruntă cu noi crize și începe să se simtă muritor*.

La aproape zece ani după ce a devenit pentru prima oară bunic, Harry „Rabbit” Angstrom se odihnește. Fiul lui, Nelson, a preluat afacerea familiei, salonul Springer Motors, iar el și Janice au o noră docilă și doi nepoți pe care simțul comun i-ar cataloga drept adorabili. Cuplul, de acum împăcat cu trecutul, își împarte existența între „bârlogul” din Penn Park și un cochet apartament într-un complex rezidențial din Florida.

Însă echilibrul este aparent și precar, iar tabloul în culori suprasaturate care înfățișează familia ideală e la fel de adevărat ca o imagine dintr-un pliant turistic promovând America post-Reagan, în realitate măcinată de tensiuni sociale și de SIDA. Nelson, respectabilul director al reprezentanței Toyota, sucombă în fața cocainei și pune în pericol atât bunăstarea, cât și fericirea familiei. Încercările de redresare afectează toate certitudinile și constanțele vieții lui Rabbit, iar acesta, zdruncinat și de vestea unei grave boli de inimă, comite din nou una dintre irezistibilele transgresiuni care i-au marcat existența. Hazardul nu îi va mai permite însă să-și ispășească această vină în timp, așa cum se obișnuise, ci îi va acorda lui Rabbit impunitatea supremă.

JOHN UPDIKE (1932 - 2009) a studiat literatura engleză la Harvard, apoi arta grafică la Ruskin School of Drawing and Fine Art, la Oxford. S-a întors în Statele Unite în 1955 și a lucrat vreme de doi ani la prestigioasa revistă *The New Yorker*. A debutat cu volumul de versuri *The Carpentered Hen and Other Tame Creatures*. Primul său roman, *The Poorhouse Fair*, a fost publicat în 1959. Opera sa în proză cuprinde „ciclul Rabbit” - *Fugi, Rabbit* (*Rabbit Run*, 1960; Humanitas Fiction, 2008), *Întoarcerea lui Rabbit* (*Rabbit Redux*, 1971), *Rabbit Is Rich* (1981, Pulitzer Prize 1982), *Rabbit At Rest* (1990, Pulitzer Prize 1991) -, *The Centaur* (1963), *Of The Farm* (1965), *Couples* (1968), *Bech: A Book* (1970), *Museums and Women* (1972), *A Month Of Sundays* (1975), *Marry Me* (1976), *Toward the End of Time* (1977), *The Coup* (1978), *Bech is Back* (1982), *Vrajitoarele din Eastwick* (*The Witches of Eastwick*, 1984; Humanitas Fiction, 2007), *Roger's Version* (1986), *S.* (1988), *Bech at Bay: A Quasi-Novel* (1998), *Gertrude and Claudius* (2000), *Licks of Love* (2000, volum ce cuprinde și nuvela *Rabbit Remembered*), *Seek My Face* (2002), *Villages* (2004), *Terrorist* (*The Terrorist*, 2004; Humanitas Fiction, 2007), *The Widows of Eastwick* (2008) etc. Printre volumele sale de poezie se numără: *Telephone Poles and Other Poems* (1963), *Midpoint* (1969) și *Tossing and Turning* (1977). John Updike a călătorit mult în calitate de ambasador al Statelor Unite, iar în 1974 a semnat, alături de alți scriitori americani, un protest adresat guvernului sovietic, în care erau condamnate măsurile represive luate împotriva lui Aleksandr Soljenitin. Cărțile sale au fost distinse cu PEN/Faulkner Award for Fiction, Pulitzer Prize, National Book Award, American Book Award și National Book Critics Circle Award și sunt traduse în întreaga lume.

Ana Maria CETĂȚEAN

Invitați speciali la ediția 2011 a Festivalului Internațional de Literatură de la București

Festivalul Internațional de Literatură de la București (FILB), aflat la a patra ediție, va avea loc în perioada 7-9 decembrie, în binecunoscuta locație de la Muzeul Tăranului Român / Clubul Țăranului. Reunite de tema *Țara adoptivă* - „Țara adoptivă nu e neapărat o țară. Ea este o limbă, o literatură, o cultură în care ne-am dori să trăim sau să existăm”, nume importante ale scenei literare europene contemporane vor sosi la București: Paul Bailey (Marea Britanie) - reîntriat în atenția cititorilor datorită ediției în limba română a cărții *Unchiul Rudolf* (Humanitas, 2010), scriitorul de origine sârbă Bora Ćosić (stabilit în Germania) - unul dintre cei mai originali și reprezentativi scriitori din fosta Iugoslavie, căruia Editura Art i-a publicat în traducere cea mai importantă carte a (*Cea mai faimoasă familie din istoria omenirii*), Jean Mattern (Franța) - scriitor tradus în limba română de Editura Polirom (romanele *Baile Kiraly* și *Lapte și miere*) și editor de succes la Gallimard, Lidija Klasić - scriitoare și jurnalistă de origine sârbă, stabilită de asemenea în Germania, Roman Simić (Croatia) - scriitor, dar și organizator și director de programe al renumitului festival european *Short Story in Zagreb*, Goce Smilevski (Macedonia) - laureatul din 2010 al Premiului pentru Proză al Uniunii Europene (cu o carte aflată în pregătire la Polirom) și Gheorghe Gospodinov (Bulgaria) - unul dintre cei mai importanți scriitori ai momentului, dar și un dramaturg și scenarist de succes, din opera căruia Editura Cartier pregătește ediția în limba română a cărții *Un roman natural*.

Scrisul ca o taină

PARADISUL LA ROMÂNI

Prof.univ.dr. Nae GEORGESCU

Dan Botta n-a mai putut să publice eseuri despre cuvintele limbii române după ultimul război; nimeni nu s-a mai putut atinge de limbă din perspectivă filosofică, au apărut „specialiști” care lucrau după învățătura tătucului Stalin, cel mai mare lingvist al tuturor timpurilor. A fost ce-a fost... iar să judecăm acum, înseamnă să pierdem timpul: mai bine e să încercăm a reînnoa firul. Capetele de pod au rămas: Mircea Vulcănescu, Mircea Eliade, Dan Botta iată că revine, și el, din negura timpului cu adevărate studii monumentale, iar Constantin Noica a pregătit terenul acestei resurecții necesare. Cum vom putea noi să facem legătura? Există un imens tezaur românesc de etimologii culturale care se constituie, de fapt, dintr-o adevărată arhivă a specificului național reflectat în limbă. Tradiția a fost vie până la generația lui Dan Botta, apoi a amorțit în tehnicism iar astăzi trebuie să urcăm iarăși către cultura, dar cu știință cu tot, cu acest tehnicism pozitivist în care ne aflăm.

Tradiția vine de la Hașdeu, și am în vedere acele etimologii culturale propuse de marele savant, care au făcut epocă la timpul lor. Să ni se permită această scurtă digresiune, făcută, de altfel, pe capătul de pod de unde ne privește generația lui Dan Botta. Hașdeu are așadar, în față un text din secolul XVI, o traducere a *Bibliiei* făcută de un preot de țară, Grigore din Măhaci (Transilvania) și face confruntările ca să vadă din ce limbă s-a tradus. Observă că textul românesc are câteva cuvinte în plus față de originalul slavon care i-a stat la bază. Arhanghelul Mihail se duce la Tatăl Ceresc care se află undeva, în rai, „în gheroe”. Ca să înțeleagă cuvântul interpolat, *gheroe*, savantul trece prin toată literatura noastră veche, descoperă arhanghelul *genone*, *genune* la Dosoftei și în alte scrieri, și deduce că Arhanghelul s-a dus „în genoe în apusul soarelui, acolo unde se adunau ingerii”, adică în genunea Oceanului Atlantic, la apus de Europa, acolo unde se odihneau zeii cei vechi la Homer și la Hesiod. Savantul face legăturile de cuviință, necesare am zice: numai limba română are, pentru noțiunea de *apus*, cuvântul *sfințit*, *asfințit*, și derivatele. Dar acest cuvânt vine, evident, din latinescul *sanctus*, *sfânt*. Soarele, când apune, merge, așadar *la sfinți*, într-un loc consacrat (tradiție veche, tracică și grecească). La sfinți se adună ingerii. Ne aflăm, însă, cu aceasta, într-un paradox, după cum observă Hașdeu: de ce pun românii paradisul biblic la asfințit, când tradiția creștină îl plasează la răsărit? Hașdeu concluzionează: „Este o eclectică fuziune între păgânism și creștinism în conștiința poporului.” (*Cuvenete den bătrâni*, II, p. 168). Se poate discuta pe marginea concluziei sale, pe marginea cuvintelor comentate în general; fiind uitat între timp, textul hașdean n-a mai alimentat fantezia eseistilor actuali. Vine, însă, lingvistul actual, și ce face? Desigur, atacă însăși baza construcției, adică etimologia. Pentru *genune*: „Aici este cazul să precizăm că *genune*, cu variantele sale vechi, *gerune*, *gerure* etc., este explicat în dicționarele mai noi din lat. *gyro*, *gyronem*. În lumina acestei etimologii, cititorul va putea urmări cu rezervă, dar nu fără interes, considerațiile ce urmează ale lui Hașdeu”. Pentru asfințit: „De fapt, verbul *a asfinți* (și: *a sfinți*) a căpătat sensul nou de *a apune* (despre soare și, prin extensie, despre lună și stele) de la expresiile populare *sfântul soare*, *sfânta lună*, de unde participiul *asfințit* (și *sfințit*), devine abstract verbal, cu sensul „acțiunea de a asfinți” și „a apune”, p. ext. timpul când apune soarele, apus. Hașdeu a revenit asupra acestui cuvânt...” Omul de știință avertizează dar, de fapt, precizând și explicând, strică o construcție întreagă. Problema este alta: cum va putea știința să ajute, să păstreze, să verifice? Dacă insistăm, ajungem la ideologie. Dacă abandonăm, rămânem în demoliție completă, continuă. Linie de mijloc, să nu existe, oare? Rămâne cert că soarele, luna, stelele sunt, pentru românii, ființe sacre.

Invitațiile Doamnei Pictura

Martina Alexandra Grigoriță - un artist în plină afirmare

Martina Alexandra Grigoriță (e-mail: tina_din_povesti@yahoo.com) s-a născut la data de 12 iulie 1986, în Urziceni. Studii • 2005 - absolventă a Liceului Teoretic Grigore Moisil, profil uman/bilingv • 2008 - absolventă a Facultății de Comunicare și Relații Publice David Ogilvy • 2011 - studentă la Universitatea Națională de Artă București, Facultatea de Arte Plastice, specializare *Pictură*. Expoziții, proiecte: • 2004 - coperta revistei *Excelsior*, revista Liceului Grigore Moisil • 2005 - *Portret de geniu* • 2011 - iunie: *Salonul Artelor*, Galeria *Elite Prof Art* • 2011, septembrie, *Culorile toamnei*; pasiuni: • pictura, care în viitorul apropiat va deveni principalul mod de exprimare • design ambiental, design vestimentar, fotografie • excursii montane • dansul (Tango argentinian și salsa).

Am avut șansa nesperată să o cunosc pe pictorița Martina Alexandra Grigoriță la Galeria *Elite Prof Art*, din București, cu prilejul unor expoziții colective de mare valoare, precum *Salonul Artelor*, ori *Culorile toamnei*. Gazdele, Mihaela și Adrian Pandelescu, propun nu numai valori consacrate precum Traian Brădean, ori Constantin Piliuță, dar și tineri care bat cu forță la porțile afirmării artistice. Printre aceștia, își găsește un loc foarte bine definit și Martina Alexandra Grigoriță.

O întreb mai întâi pentru cine pictează? Îmi răspunde sigură pe ea: *Pentru Dumnezeu, ca să-l mulțumesc pentru talantul ce mi l-a dăruit. Apoi, pentru om, ca să se bucure mai mult și să conștientizeze iubirea lui Dumnezeu și cum lucrează prin noi ca să ne apropiem de El.*

Pentru ce pictează? *Să amintesc că fără El, în sufletele noastre nu ar exista emoție, frumusețe, culoare. Nu ar mai exista arta - esența a tot ceea ceea ce ne înconjoară mereu. Când și pentru ce a început pictura? Ca să-mi colorez visele și să le materializez. Pentru că simt să aștern pe pânză tot ceea ce văd și-mi imaginez. Omul, natura și sentimentul nu ar însemna nimic fără culoare.*

Să facem un exercițiu de imaginație. Suntem în noiembrie 2012. Unde crezi că ai ajuns cu pictura? *Când eram la vârsta de cinci anișori, îmi plăcea foarte mult să vorbesc cu strabunica mea. Mă înțelegeam foarte bine cu ea, parcă rezonam pe aceeași stare, poate pentru că este adevărat că «la bătrânețe, dai în mintea copililor».* Îmi povestea visele ei și mi le interpreta, parcă erau povești pentru mine. *Eram foarte absorbită*

de tot ce-mi povestea, iar imaginația mea deja construia scenele de parcă ar fi fost reale. Îmi aduc bine aminte că-mi relata mult despre moarte și ce se va întâmpla după ce va muri, și atunci i-am spus că eu nu vreau să mor. Vreau să trăiesc vesnic (întristată fiind de ideea ca va fi o vreme când nu vom mai fi și nimic nu va mai rămâne din noi). Răspunsul ei, cu vocea înțeleaptă și zămbitoare, care îmi răsună viu și acum în memorie a fost: «ca să nu mori, trebuie să trăiești o viață care merită amintită». De atunci, orice fac îmi aduce aminte de acele vorbe care s-au gravat atât de bine în sufletul meu. Încerc în orice moment să trăiesc după acele cuvinte și să-mi scrijelesc numele și sentimentele în gândul și pe buzele oamenilor de a lungul timpului. Așadar, peste un an mă văd ca și peste 100 de ani, nemuritoare.

Dar ce avem noi aici? În afară de o pictoriță de talent, este vorba de un om cu o mare credință, avem și un gânditor profund. Încap toate acestea într-un singur om? Răspunsul este simplu și foarte direct: da! Dacă mai avem în vedere că pictorița este și frumoasă, se adună evident prea multe lucruri pentru o simplă existență. Dar până la urmă, ne liniștim. Nu este o existență normală, cu care te întâlnești în fiecare zi. Ne aflăm în fața unui om nemuritor. Mult succes în eternitate!

Aristotel BUNESCU

Baletul Național Georgian, în premieră în România

Baletul Național Georgian *Sukhishvili* va veni pentru prima dată în România, la București, în data de 16 noiembrie 2011, ora 20.00, Sala Palatului.

Cele două ore de program ale Baletului însumează o poveste continuă a spiritului de aventură georgian. Dansurile puse în scenă de-a lungul anilor de această trupă au devenit o tradiție. Ansamblurile de copii, cercurile de dans, chiar și grupurile de amatori lucrează astăzi după metodele companiei *Sukhishvili*.

Aventurile spiritului georgian, relate de către Iliko Sukhishvili și Nino Ramishvili, fondatorii trupei, vor continua să umple de emoție inimile spectatorilor, prezentând lumii întregi povestea unui popor nu foarte numeros, dar cu o mare capacitate artistică și cu un temperament și stare de spirit excepționale.

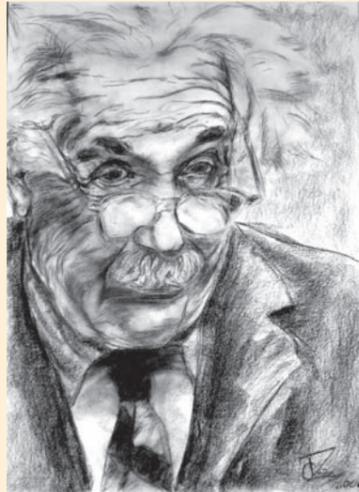
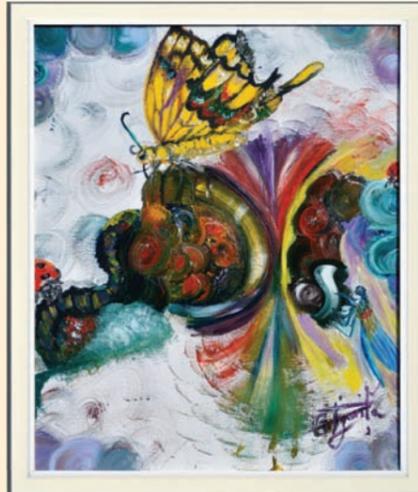
Recitalul vibrafonistului Alexandru Anastasiu la Lunaria

Serata muzicală *Lunaria* aduce în atenția melomanilor pe unul dintre cei mai valoroși reprezentanți ai tinerei generații de muzicieni - vibrafonistul Alexandru Anastasiu. Luni, 21 noiembrie 2011, de la ora 19, în Aula Bibliotecii Centrale Universitare, are loc spectacolul *A story of the vibraphone*.

Vibrafonistul Alexandru Anastasiu, solist instrumentist al Orchestrei Naționale Radio, vă invită să descoperiți un instrument de percucie fascinant. În cadrul spectacolului *A story of the vibraphone* vor răsună teme celebre create de Eubie Black's & Andy Razaf's, Milt Jackson, Claudio Monteverdi, Johann Sebastian Bach, Leonard Bernstein, David Friedman, Alexandru Anastasiu, George Cardoso.

Intrarea la seratele din aula Bibliotecii Centrale Universitare *Carol I* este liberă.

Evenimentul este organizat de Radio România Cultural și Biblioteca Centrală Universitară *Carol I*.

AVEM NEVOIE DE SUCCES! EI NI-L OFERĂ

Ceremonia de decernare a distincțiilor PERSONALITATEA ANULUI PENTRU O ROMÂNIE EUROPEANĂ

Printr-o tradiție instaurată în anul 2001, în baza unei ample consultări cu membrii și partenerii săi, Fundația EUROLINK- Casa Europei recom-pensează, în cadrul unei Ceremonii de Gală, ce va avea loc pe 24 noiembrie la centrul ARCUB, cele mai remarcabile eforturi făcute de personalități din Europa și din România în favoarea apropierei societății românești de principii, valorile și standardele europene, prin decernarea distincției *Personalitatea anului pentru o Românie europeană*. În acest an, Consiliul Director al Fundației EUROLINK - Casei Europei a decis să acorde Placheta și Diploma de Excelență *Personalitatea anului pentru o Românie europeană* următoarelor personalități:

- Categoria: Oficiali instituții europene:
Ambasador Viorel ISTICIOAIE BUDURA, director general pentru Zona ASIA în cadrul Serviciului European de Acțiune Externă, pentru consecvența promovării principiilor și valorilor europene pe calea diplomației și aportul în apropierea Asiei și economiilor sale emergente față de UE;
- Eugen LUCAN**, membru al Comitetului Economic Social European, pentru contribuția consistentă acordată procesului de modernizare social-economică a României și implementarea economiei sociale în România prin proiectul PROMETEUS;
- Categoria: Diplomați:
Excelența Sa, doamna Tanya VAN GOOL, ambasadoarea Regatului Țărilor de Jos, pentru sprijinul acordat de statul olandez europeanizării societății civile din România, în special alinierii europene a standardelor de protecție a copiilor români;

- Categoria: Știință - Inovare:
Savantul Marius ENACHEȘCU, director general al Centrului pentru Știința Suprafeței și Nanotehnologie, fost vicepresedinte ANCS, pentru forța demonstrată în impunerea inteligenței și creativității cercetării din România pe arena europeană și în context global;

- Categoria: Management - Economie - Financiar:
Dr. Calin GEORGESCU, expert internațional al Națiunilor Unite în dezvoltare durabilă, pentru eforturile depuse în reprofesionalizarea prin management performant european a implementării dezvoltării durabile a României;

- Dr. Cristian SIMA**, președintele SIBEX (Bursa Sibiu), pentru curajul viziunii transformativă, aplicate asupra mediului financiar-bancar și al pieței de capital din România și stimularea palpabilă a mentalității europene a mediului român de afaceri în perspectiva integrării în Piața Unică Europeană;

- Categoria: Cultură - Societate Civilă:
Conf. dr. Sorin ILIEȘIU, cineast, pentru energia și angajamentul pus în serviciul reformei morale a societății și promovarea valorilor europene și umaniste prin filmele sale - document;

- Categoria: Jurnaliști:
Silvia GHIATĂ (fostă CIURĂȘCU), realizatoare TVR, coordonatoarea generală a Festivalului Internațional George ENESCU, pentru a răsplăti calitățile sale de om de televiziune (crainic, redactor, realizator) și deosebitele merite de ambasador al valorilor și talentelor autohtone pe plan european și mondial.

Filme românești în competiția oficială a Festivalului La Cabina din Valencia

Filmele *Bora Bora* de Bogdan Mirică și *Captivi de Crăciun* de Iulia Rugină au participat în competiția oficială a celei de-a patra ediții a Festivalului Internațional de medietraje *La Cabina*, desfășurat la Valencia, între 4 și 13 noiembrie. Filmele s-au proiectat de mai multe ori în cadrul festivalului.

Începe postul Crăciunului

Postul Crăciunului începe pe 15 noiembrie. Luni 14 noiembrie este *Lăsața secului*, ultima zi când credincioșii, care intenționează să postească, mai pot mânca „de dulce”. Postul Crăciunului are o tradiție de aproximativ 1600 de ani. 40 de zile de abținere, de înfrânare parțială sau totală de la anumite produse alimentare, băutură, distracții. În perioada postului, credincioșii ortodocși se roagă mai mult la Dumnezeu, se îndreaptă către pocăință, se spovedesc și se împărtășesc.

Biblia descrie Postul, în general, ca fiind ceva bun, de folos și de dorit. Scopul postului ar fi ca să ne îndreptăm privirea de la lucrurile lumești către Dumnezeu, către credință și smerenie. Se spune că postul te ajută să capeți o nouă perspectivă asupra lucrurilor.

Există foarte multe superstiții legate de postul Crăciunului, în fiecare zonă geografică, cu temerile și credințele ei mai mult sau mai puțin păgâne. Spre exemplu: în unele sate, bătrânii evită să dea cu împrumut ceva, în această perioadă, se spune că dacă dai cu împrumut se îmulțesc lupii și coboară în sat. În alte zone, oamenii fac focuri mari ca să alunge spiritele rele. Despre șezători, cine nu a auzit? Aceste începeau tocmai în această perioadă. Sătenii se adunau cu scopul de a se ajuta la treburile gospodărești.

Majoritatea știm de la bunici că a ține post cu adevărat înseamnă ceva mai mult decât să te abții de la anumite alimente.

Corina GHIGA

Mircea Cărtărescu, în turneu suedez

Mircea Cărtărescu va vizita Suedia în perioada 16-20 noiembrie, cu ocazia publicării în limba suedeză a *Jurnalului său dintre anii 1994 și 2003*. Turneul cuprinde apariții pe scene literare din Stockholm, Göteborg și Malmö și este organizat de Institutul Cultural Român de la Stockholm, în colaborare cu Editura *Albert Bonniers Förlag* și *Scena Internațională a Scriitorilor*.

Jurnalul, sub titlul său suedez *Dagbok 1994-2003* (traducere Inger Johansson), este al șaselea volum de Mircea Cărtărescu ce apare în traducere suedeză, după *Nostalgia* (2002), *Orbitor* (2004, 2006, 2009) și antologia de poezie *En lycklig dag i mitt liv* (2008). Cotidianele suedeze *Dagens Nyheter*, *Expressen*, *Sydsvenskan*, *Kristianstadsbladet* și *Helsingborgs Dagbladet* s-au grăbit să recenzeze *Jurnalul* încă din primele zile după apariție, impresia unanimă fiind una entuziastă.

Astfel, scriitorul Malte Persson afirmă că rareori a citit o descriere atât de bună a scrisului ca luptă cu propriul creier și propriile limitări, în timp ce eseistul Crister Enander consideră că avem de-a face cu literatură de mare calitate. În aceiași termeni superlativi scrie și jurnalistul Thomas Kjellgren, care vede în Mircea Cărtărescu unul dintre cei mai interesanți scriitori ai timpului nostru, remarcând că acei conaționali care l-au acuzat de egocentrism n-au înțeles că el este poate cel mai mare scriitor al țării lor.

Alexandru Tomescu, cu vioara Stradivarius, în Noua Zeelandă

Violonistul Alexandru Tomescu a concertat pentru prima dată în Noua Zeelandă, la *Auckland Town Hall - Chamber Concert*, duminică, 13 noiembrie 2011, unde a interpretat arii de Paganini la celebra vioară *Stradivarius Elder-Voicu*, care are o vechime de 309 ani.

Intitulat *Paganini, inger sau demon?*, concertul a inclus *Integrals Capriccioli* de Paganini, considerată cea mai dificilă colecție de lucrări muzicale scrise vreodată pentru vioară. Pe lângă regalul muzical, spectatorii s-au bucurat de o proiecție multimedia semnată Oana Drăguliescu: imaginile redau fie momente în care Alexandru Tomescu repetă la vioară, fie diferite etape ale construirii unei viori.

Lia Perjovschi expune în premieră la Festivalul Tulca din Galway, Irlanda

Artista Lia Perjovschi a deschis pe 4 noiembrie prima expoziție personală din Irlanda, cu sprijinul Institutului Cultural Român din Londra, în cadrul Festivalului TULCA din Galway. Acesta este unul dintre cele mai importante evenimente anuale de artă contemporană din Galway și vestul Irlandei, cu un program divers de expoziții, dezbateri, ateliere și prezentări susținute de artiști locali și internaționali.

Programul din acest an, numit *After the Fall* și curat de Megs Morley, explorează noi poziții artistice în relație cu criza economică globală dar și cu schimbările istorice produse de căderea Cortinei de Fier, informează comunicatul ICR Londra.

Lia Perjovschi este primul artist român invitat să participe cu o expoziție și o serie de discuții susținute cu studenții de la universitatea de artă din Galway. Artista va expune lucrări din arhiva sa de artă contemporană - un „muzeu în dosare” fondat ca instituție alternativă, sursă de informare și platformă pentru dialog istoric și cultural.

Expoziția este deschisă între 4 - 20 noiembrie la Biblioteca *James Hardiman*, aflată într-una dintre zonele centrale ale Universității Naționale din Irlanda, Galway.

Lia Perjovschi este un nume de referință al artei contemporane românești, cu participări la numeroase expoziții internaționale organizate de instituții de profil prestigioase precum *Generali Foundation*, Viena (2005), *Royal College of Art*, Londra (2005) și Centrul *Georges Pompidou*, Paris (2006).

Spectacolul Aniversarea, al Teatrului Nottara, la Londra

Între 9 și 19 noiembrie 2011, la *Barbican Centre*, Londra, au loc zece reprezentații cu spectacolul *Aniversarea*, de Thomas Vinterberg și Morgens Rukov, în regia lui Vlad Massaci. Turneul Teatrului Nottara marchează o revenire a teatrului românesc în Londra după o absență de mai bine de un deceniu.

Spectacolul *Aniversarea* a fost selectat anul trecut în timpul Festivalului Național de Teatru de către producătorul britanic și invitat să facă parte din stagiunea *Barbican* dedicată producțiilor internaționale, BITE (*Barbican International Theatre Events*). Programul prezintă producții teatrale care îmbină dansul, muzica și teatrul în moduri neobișnuite, explorează granițele teatrului, stărnesc emoții, sunt pasionale, incitante și te fac să zâmbești.

Turneul Teatrului Nottara cu spectacolul *Aniversarea* se înscrie în programul de promovare a teatrului românesc în Marea Britanie, susținut de Institutul Cultural Român din Londra în parteneriat cu diverse instituții britanice de renume.

Cumnata lui Pantagruel se joacă la Luxemburg

Actorii Teatrului Național *Radu Stanca* din Sibiu au prezentat, la *Teatrul Municipal din Esch* din Luxemburg, spectacolul *Cumnata lui Pantagruel*, în regia lui Silviu Purcărete. Evenimentul a fost prezentat în cadrul stagiunii oficiale a teatrului luxemburghez. Teatrul sibian a avut o primire foarte bună din partea publicului, după succesul de acum doi ani cu spectacolul *Lulu*. *Cumnata lui Pantagruel* a avut premiera în 2003 și este un spectacol nonverbal, ce are la bază texte de François Rabelais. Producția se bucură de contribuția unor mari creatori, precum compozitorul Vasile Șirli, directorul muzical de la EuroDisney din Paris, și scenograful Helmut Sturmer.

Filmul de pe Bulevardul Capucinilor

29

SPIONAJ ȘI MELODRAMĂ

Silviu ȘERBAN

Pe fondul unei orchestrații *allegro*, alunecă ușor pe ecran literele din lumini clipind ce compun MUSIC HALL, rând pe rând, până ce numele este vizualizat complet. La finalul a trei cadre este introdus personajul principal: un bărbat, în plan mediu, filmat de la gât în jos, cumpărând bilet la reprezentație, același bărbat intrând în sala de spectacol și, în sfârșit, ocupând loc, prilej cu care camera se ridică, dezvăluind silueta în întregime, filmată din spate. Urmează inserarea a două elemente cheie ale scenariului: refrenul muzical interpretat de orchestra care prefațuează demonstrația de măiestrie mnezică a lui

Mr. Memory (Wylie Watson), al cărui creier deține o impresi- nantă cantitate de informații de natură enciclopedică, pe care bărbatul le afișează răspunzând diverselor întrebări din public. Reprezentația este întreruptă de un scandal cu forțele de ordine, iar, în toul altercației, ni se oferă un scurt cadru cu o mână înfășurată într-o mânășă ce trage două focuri de armă cu un pistol. Mulțimea speriată se îmulțeste către ieșire, pe ritmul aceluiași refren muzical, unde bărbatul de mai devreme se trezește „agățat” de o femeie care-i propune să-l însoțească la locuința lui. Secvența următoare, filmată în locuința bărbatului, vine să lămurească identitatea celor doi și să introducă elementele de intrigă. Richard Hannay (Robert Donat) este un cetățean can- nadian, aflat într-o vizită în Anglia, Annabella Smith (Lucie Mannheim) susține că ar fi spion, care încearcă să aere dezvăluirea unor secrete militare naționale, ea fiind cea care trăsese focurile de armă, încercând să scape de următorii săi asasini. Dimineața următoare, Hannay se alege cu o posibilă acuzare de crimă, Annabella fiind ucisă în toul nopții, și cu câteva noi informații insulare legate de cazul de spionaj:

despre o locație din Scoția, Alt-na-Shellach, despre un personaj periculos, căruia îi lipsește degetul mic, și despre ceva anume, ce poartă numele de „39 de trepte”.

Acesta este conținutul scenariului din primele apro- ximativ 15 minute ale filmului lui Alfred Hitchcock, *The 39 Steps* (39 de trepte). Următoarea oră și câteva minute se desfășoară la fel de alert, cadrele și scenele înlănțuindu-se cu repeziune în conturarea liniei narrative care se focalizează în principal asupra a două aspecte: pe de o parte, demonstrarea nevinovăției lui Hannay, element strâns legat de elucidarea cazului de spionaj, fenomen ce face ca bărbatul să fie urmărit atât de poliție, cât și de asasinii Annabellei Smith, pe de altă parte, articula- rea melodramei ce-i are ca parteneri pe același Hannay și pe Pamela (Madeleine Carroll), femeia alături de care acesta se află încătușat o bună perioadă a filmului, cei doi devenind vrând-nevrând asociați în eluci- darea misterului legat de cele „39 de trepte”. Cheia dezlegării misterului este furnizată de

The 39 Steps
(Alfred Hitchcock, 1935)

Hitchcock încă din secvența de la Music Hall. Deși Hannay și Pamela denunță la poliție pe profesorul Jordan (Godfrey Tearle), personajul lipsit de degetul mic, pe care Hannay îl găsește la Alt-na-Shellach, pentru tentativa de dezvăluire a unor secrete militare, dovezile sunt inexistente și, ca atare, povestea celor doi puțin credibilă. Totul se limpește în secvența finală, tot într-o sală de spectacol, London Palladium, unde revine atât refrenul muzical, pe care Hannay îl reținuse în subcon-

știent fără să-și amintească de context, cât și Mr. Memory, cu reprezentația sa incredibilă. Prezența la spectacol a profesorului Jordan îl face pe Hannay să coreleze piesele disparate ale puzzle-ului și să concluzioneze că documentele secrete fuseseră sustrate, memorate de Mr. Memory și înapoiate pentru a nu atrage atenția asupra lipsei acestora. Proba o constituie chiar Mr. Memory, care, întregat de Hannay ce reprezintă cele „39 de trepte”, răspunde, loial profesiei sale,

dezvăluind misterul. Imediat este îmulțec de profesor, însă nu moare înainte de a devaloa secretul și, în același timp, proba nevinovăției lui Hannay. Suspectă în primă instanță față de povestea cu spioni a lui Hannay, Pamela refuză colaborarea cu acesta, deși, ulterior, fiind încătușată alături de el ca urmare a deținerii informațiilor secrete, este obliga- tă să-l urmeze. Ascultarea incidentală a unei discuții a oamenilor lui Jordan o face însă pe femeie să se întoarcă, deși reușește să se elibereze din cătușă, alături de Hannay. Filmul se încheie sugestiv, cu un cadru în care foștii încătușați forțat se țin de mână, de data aceasta voluntar.

The 39 Steps se remarcă și prin conținutul așa-numitului element MacGuffin, care l-a făcut celebru pe Hitchcock. Este vorba de ceva- nul din scenariu, foarte important pentru personaje, dar nu și din perspectiva publicului. În acest

David Lean, unul dintre fondatorii, în 1947, alături de Alexander Korda și Carol Reed, printre alții, ai British Film Academy, ceea ce va deveni ulterior BAFTA (British Academy of Film and Television Arts), face parte din generația postbelică a cineaștilor britanici, primul său succes constituindu-l, fără doar și poate, drama romantică *Brief Encounter* (*Scurtă întâlnire*) din 1945.

Programul Televiziunii și Radioului România de Măine

LUNI – 14 noiembrie 2011

06:00 **Confesiuni neprogramate**
Emisiune de Mugur Popovici

06:30 **Ecumenica**
Emisiune de Sorin Bejan

07:00 **Pașii spre succes**
Emisiune de Irina Haidet

08:00 **Stele de mâine**
Emisiune de Dumitru Lupu

08:30 **Film serial**
Sonka (Rusia)

09:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***
11:20 *Promo USH*

11:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***

13:00 **Ce faceți cu timpul liber**
Emisiune de Violeta Screciu

13:30 **Magazin tv**
Emisiune de Marius Voicu

14:00 **TVRM-edicina**
Prof. univ. dr. Constantin Dumitrache la dispoziția dvs.

14:58 *Promo USH*

15:00 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***

16:20 *Promo*

16:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***

18:00 **Film serial**
Sonka (Rusia) ep. 8

18:50 **Zâmbetele istoriei**
Emisiune de Viorel Popescu

19:00 **Panteon**
Emisiune de Neagu Udrouiu

19:30 **Circulați, vă rog!**
Emisiune de Cătălina Barbu

20:00 **Stop joc!**
Emisiune de Mugur Popovici

20:30 **Mai aveți o întrebare?**
Emisiune de Alexandru Mironov

21:30 **Românul cetățean european**
Emisiune de Cristina Păușan Nuică

22:00 **Ilinca Dumitrescu și invitații săi**

23:30 **Film serial – Sonka (Rusia)**

00:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv*(r)**

04:00 **La sugestia telespectatorilor (r)**

05:00 **Invitatul de la ora 13 (r)**

MARȚI – 15 noiembrie 2011

06:00 **Mișcare și sănătate**
Emisiune de Cristina Matei

06:30 **Românul cetățean european**
Emisiune de Cristina Păușan Nuică

07:00 **Academia copiilor**
Emisiune de Irina Haidet

08:30 **Film serial**
Sonka (Rusia)

09:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***
11:20 *Promo*

11:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***

13:00 **Invitatul de la ora 13**
Emisiune de Sorin Lupașcu

14:00 **Deutsche Welle**
Emisiune de Ramona Popescu

14:30 **Tinere talente**
Emisiune de Dumitru Cucu

15:00 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***
16:20 *Promo*

16:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***

18:00 **Film serial**
Sonka (Rusia) ep.9

18:50 **Zâmbetele istoriei.**
Emisiune de Viorel Popescu

19:00 **Lumea văzută de aproape**
Emisiune de Neagu Udrouiu

20:00 **Recital muzical**
Emisiune de Dumitru Cucu

20:30 **Nocturna**
Emisiune de Mugur Popovici

22:00 **Nimic fără lege**
Emisiune de Florin Făiniș

22:30 **Cronica scepticului**
Emisiune de Cristian Român

23:00 **Cafe concert**
Emisiune de Sorin Petre

23:30 **Film serial**
Sonka (Rusia)

00:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***

04:00 **Nocturna (r)**

05:00 **Recital muzical (r)**

MIERCURI – 16 noiembrie 2011

06:00 **Lumea sporturilor**
Emisiune de Cristina Matei

06:30 **Portrete și consemnări**
Emisiune de Cezar Lungu

07:00 **Mai aveți o întrebare?**
Emisiune de Alexandru Mironov

08:00 **Stele de mâine**
Emisiune de Dumitru Lupu

08:30 **Film serial**
Sonka (Rusia)

09:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***
11:20 *Promo*

11:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***

13:00 **Viața fără fard**
Emisiune de Ciprian Vasilescu

14:00 **TVRM-edicina.**
Prof. univ. dr. Alexandru Oproiu la dispoziția dvs.

15:00 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***
16:20 *Promo*

16:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***

18:00 **Film serial**
Sonka (Rusia) ep.10

18:50 **Zâmbetele istoriei.**
Emisiune de Viorel Popescu

19:00 **Academica – Economia pentru cine?**
Emisiune de Ilie Șerbănescu

20:00 **Seara românilor**
Emisiune de Georgetel Nucă

22:30 **Virtuți și vicii**
Emisiune de Alexandru Lucinescu

22:30 **Istoria cu învățătură**
Emisiune de Valeriu Răpeanu

23:30 **Film serial**
Sonka (Rusia)

00:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv*(r)**

04:30 **Istoria cu învățătură (r)**

05:00 **Concert (r)**

JOI – 17 noiembrie 2011

06:00 **Performerii în arenă**
Emisiune de Cristian Vasile

06:30 **Istoria cu învățătură**
Emisiune de Valeriu Răpeanu

07:30 **Mini tv show**
Emisiune de Irina Haidet

08:00 **Stele de mâine**
Emisiune de Dumitru Lupu

08:30 **Film serial**
Sonka (Rusia)

09:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***
11:20 *Promo*

11:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***

13:00 **Cinefilia**
Emisiune de Daniel Paraschiv

14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Andrei Firiță la dispoziția dvs

15:00 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***
16:20 *Promo*

16:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***

18:00 **Film serial**
Sonka (Rusia) ep.11

18:50 **Zâmbetele istoriei**
Emisiune de Viorel Popescu

20:00 **Agricultura și alimentația**
Emisiune de Constantin Predilă

20:00 **Pașii spre succes**
Emisiune de Irina Haidet

20:30 **Teatru în fotoliul de acasă**

22:00 **Portrete și consemnări**
Emisiune de Cezar Lungu

22:30 **Viața fără fard**
Emisiune de Ciprian Vasilescu

23:30 **Film serial**
Sonka (Rusia)

00:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv*(r)**

04:00 **Teatru în fotoliul de acasă (r)**

05:30 **Stop joc! (r)**

VINERI – 18 noiembrie 2011

06:00 **Film documentar – Tehnologia azi**

06:30 **Nimic fără lege**
Emisiune de Florin Făiniș

07:00 **Scena ca istorie**
Emisiune de Violeta Screciu

08:00 **Stele de mâine**
Emisiune de Dumitru Lupu

08:30 **Film serial**
Sonka (Rusia)

09:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***
11:20 *Promo*

11:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***

13:00 **La sugestia telespectatorilor**
Emisiune de Viorel Popescu

14:00 **Confesiuni neprogramate**
Emisiune de Mugur Popovici

14:30 **Mașina timpului**
Emisiune de Cristian Român

15:00 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***
16:20 *Promo*

16:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***

18:00 **Film serial**
Sonka (Rusia) ep.12

20:30 **Nocturna**
Emisiune de Mugur Popovici

20:30 **Între alb și negru**
Emisiune de Simona Șerban

21:30 **Casă dulce românească**
Emisiune de Cătălin Maximiuc

22:30 **Cinefilia**
Emisiune de Daniel Paraschiv

23:30 **Film serial**
Sonka (Rusia)

00:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv*(r)**

04:00 **Cinefilia (r)**

05:00 **Între alb și negru (r)**

SÂMBĂȚĂ – 19 noiembrie 2011

06:00 **Film documentar – Tehnologia azi**

06:30 **Ghiozdanul cu surprize**
Emisiune de Carmen Fulger

07:30 **Miorița**
Emisiune de Ioan Filip

08:00 **Stele de mâine**
Emisiune de Dumitru Lupu

09:00 **Deutsche Welle**
Emisiune de Ramona Popescu

09:30 **Teleamfiteatru Spiru Haret tv***

11:00 **Academia copiilor**
Emisiune de Irina Haidet

12:30 **Cronica scepticului**
Emisiune de Cristian Român

12:57 *Promo*

13:00 **Har et party**
Emisiune de Carmen Fulger

14:00 **Avanpremieră**
Emisiune de Marius Voicu

14:30 **Total weekend cu Sorin Lupașcu**
15:58 *Promo*

16:00 **Scrisori de acreditare**
Emisiune de Mihaela Mihailide

16:30 **Cinepanorama**
Emisiune de Eugen Atanasiu

17:00 **Ilinca Dumitrescu și invitații săi**

18:30 **Film documentar – Lumea animalelor**

19:00 **Leția de anatomie**
Emisiune de Viorel Popescu

20:00 **Seara românilor**
Emisiune de Georgetel Nucă

22:00 **Mișcare și sănătate**
Emisiune de Cristina Matei

22:30 **Film artistic – Căpitanul Apache (SUA) (1971); Genul: aventuri, western; Din distribuție: Lee van Cleef; Caroll Balur; Stuart Whitman;**

00:00 **Din sălile de spectacol**
Emisiune de Mihai Darie

00:30 **Total week-end cu Sorin Lupașcu (r)**

02:00 **Arhiva de aur (r)**

03:00 **Har et party (r)**

03:30 **Scrisori de acreditare (r)**

04:00 **Seara românilor (r)**

DUMINICĂ – 20 noiembrie 2011

06:00 **Cinepanorama (r)**

06:30 **Recital muzical**
Emisiune de Dumitru Cucu

07:00 **Casă dulce românească**
Emisiune de Cătălin Maximiuc

08:00 **Stele de mâine**
Emisiune de Dumitru Lupu

08:30 **Deschide cartea!**
Emisiune de Alexandru Mironov

09:00 **Ghiozdanul cu surprize**
Emisiune de Carmen Fulger

10:00 **Ecumenica**
Emisiune de Sorin Bejan

11:00 **Deutsche Welle**
Emisiune de Oana Popescu

11:30 **Avanpremieră**
Emisiune de Marius Voicu

12:00 **Mașina timpului**
Emisiune de Cristian Român

12:30 **Scena ca istorie**
Emisiune de Violeta Screciu

13:30 **Miorița – antologie de folclor tradițional.** Emisiune de Ioan Filip

14:00 **Videoteca de aur**

15:00 **Viața ca un spectacol**
Emisiune de Viorel Popescu

16:00 **În căutarea folk-ului pierdut**
Emisiune de Maria Gheorghiu

17:00 **Misterul documentului secret**
Emisiune de Irina Haidet

17:30 **Dor de-acasă.** Emisiune cultural artistică adresată românilor de pretutindeni.
Realizator Ion Puiu Stoicescu

19:30 **Grădina cu statui**
Emisiune de Neagu Udrouiu

20:30 **Galele TVRM organizate de Societate Națională Spiru Haret pentru Educație Știință și Cultură**
Emisiune de Georgetel Nucă

22:00 **Lumea sportului**
Emisiune de Cristina Matei

22:30 **Film artistic – Utopia (SUA) 1951; Genul: aventuri/comedie; Regia: Alfred Santell; Distribuția: Ștan Laurel; Oliver Hardy; În timp ce se îndreptau către o insulă pe care abia o moșteniseră, cei doi, împreună cu bucătarul lor și un pasager clandestin, naufragiază pe un atol care a ieșit din mare în urma unei erupții vulcanice.**

00:00 **Cafe concert**
Emisiune de Sorin Petre

00:30 **Viața ca un spectacol (r)**

01:00 **Dor de-acasă (r)**

03:00 **Galele TVRM (r)**

04:30 **Scena ca istorie (r)**

05:00 **Videoteca de aur (r)**

* Emisiune realizată în cadrul Departamentului *Învățământ*

RADIO

LUNI

07.00-10.00 – **Startul zilei**
Realizator: Tiberiu Ursan

10.00-13.00 – **Tache și Face**
Realizator: Robert Tache

13.00-16.00 – **Frecvența obligatorie**
Realizator: Alina Toma

16.00-19.00 – **Verde-n față**
Realizator: Otilia Zamfir

19.00-22.00 – **Destreșarea**
Realizator: Maria Ilie

22.00-23.00 – **Muzica**
23.00-00.00 – **Café Nocturn**
Realizator: Luminița Bondrea

00.00-01.00 – **Printre Rânduri** (reluare)
Realizator: Otilia Zamfir

02.00-07.00 – **Night Fever**

MARȚI

07.00-10.00 – **Startul zilei**
Realizator: Tiberiu Ursan

10.00-13.00 – **Tache și Face**
Realizator: Robert Tache

13.00-14.00 – **Invitatul de la 13**
Realizator: Sorin Lupașcu

14.00-16.00 – **Frecvența obligatorie**
Realizator: Alina Toma

16.00-19.00 – **Fresh News**
Realizator: Otilia Zamfir

19.00-22.00 – **Destreșarea**
Realizator: Maria Ilie

22.00-23.00 – **Muzica**
23.00-00.00 – **Café Nocturn**
Realizator: Luminița Bondrea

00.00-02.00 – **Povești nespuse** (reluare)
Echipe RRM Student FM

02.00-07.00 – **Night Fever**

MIERCURI

07.00-10.00 – **Startul zilei**
Realizator: Tiberiu Ursan

10.00-13.00 – **Tache și Face**
Realizator: Robert Tache

13.00-16.00 – **Frecvența obligatorie**
Realizator: Alina Toma

16.00-19.00 – **Verde-n față**
Realizator: Otilia Zamfir

19.00-22.00 – **Destreșarea**
Realizator: Maria Ilie

22.00-23.00 – **Muzica**
23.00-00.00 – **Café Nocturn**
Realizator: Luminița Bondrea

00.00-02.00 – **80 Remember** (reluare)
Realizator: Robert Tache

02.00-07.00 – **Night Fever**

JOI

07.00-10.00 – **Startul zilei**
Realizator: Tiberiu Ursan

10.00-13.00 – **Tache și Face**
Realizator: Robert Tache

13.00-16.00 – **Frecvența obligatorie**
Realizator: Alina Toma

16.00-19.00 – **Verde-n față**
Realizator: Otilia Zamfir

19.00-22.00 – **Destreșarea**
Realizator: Maria Ilie

22.00-23.00 – **Muzica**
23.00-00.00 – **Café Nocturn**
Realizator: Luminița Bondrea

00.00-01.00 – **Metalmorfoza**
Realizator: Marru

01.00-07.00 – **Night Fever**

VINERI

07.00-10.00 – **Startul zilei**
Realizator: Tiberiu Ursan

10.00-12.00 – **Tache și Face**
Realizator: Robert Tache

12.00-13.00 – **Sunetul de pe ecran**
Realizator: Daniel Istrate

13.00-16.00 – **Frecvența obligatorie**
Realizator: Alina Toma

16.00-19.00 – **Verde-n față**
Realizator: Otilia Zamfir

19.00-22.00 – **Destreșarea**
Realizator: Maria Ilie

23.00-01.00 – **Have a nice trip**
– Charlie Dundeen

01.00-02.00 – **IT&C FM** (reluare)
Realizator: Tiberiu Ursan

02.00-07.00 – **Night Fever**

SÂMBĂȚĂ

10.00-11.00 – **Brândușa și câinii**
Realizator: Brândușa

12.00-13.00 – **Sunetul de pe ecran** (reluare)
Realizator: Daniel Istrate

14.00-16.00 – **Top 30** (reluare)
Realizatori: Alex Crăciun și Alina Toma

17.00-18.00 – **IT&C FM**
Realizator: Tiberiu Ursan

18.00-20.00 – **80 Remember**
Realizator: Robert Tache

20.00-22.00 – **Sacreat în România**
Realizator: Robert Tache

23.00-00.00 – **Café Nocturn**
Realizator: Luminița Bondrea

00.00-07.00 – **Night Fever**

DUMINICĂ

10.00-12.00 – **Povești nespuse**
Echipe RRM Student FM

12.00-13.00 – **Omul din spatele personalității**
Realizator: Maria Ilie

14.00-16.00 – **Sacreat în România** (reluare)
Realizator: Robert Tache

17.00-18.00 – **Printre Rânduri** (reluare)
Realizator: Otilia Zamfir

18.00-20.00 – **Top 30**
Realizatori: Alex Crăciun și Alina Toma

20.00-22.00 – **Soft week-end**
Realizator: Irina Mincă

23.00-00.00 – **Café Nocturn**
Realizator: Luminița Bondrea

00.00-07.00 – **Night Fever**

1921-2011 Gala aniversară a Operei Naționale București

Duminică, 27 noiembrie, ora 18.30, la Opera Națională București va avea loc Gala *Maeștrii Scenei Lirice. Opera 90*, spectacol eveniment care marchează împlinirea a 90 de ani de la instituționalizarea teatrului liric bucareștean.

La eveniment sunt invitați toți artiștii, foști angajați ai instituției, din țară și din străinătate, care și-au încetat între timp activitatea. Cu această ocazie, conducerea Operei Naționale București va acorda diplome onorifice marilor artiști care au reprezentat instituția începând cu anul 1921. Evenimentul va cuprinde o serie de momente artistice, fragmente celebre din opere și spectacole de balet, în care au evoluat, de-a lungul istoriei ONB, cei mai importanți soliști vocali și balerini ai artei lirice și coregrafice românești. Întregul eveniment va fi prezentat de Marius Constantinescu. Accesul publicului este liber, în limita locurilor disponibile, informează comunicatul ONB.

Cătălin Ionescu-Arbore, director general al Operei Naționale București, a declarat: „Să îți onorezi valorile este un lucru absolut normal. Avem nevoie de valori care să ne

călăuzească pașii și drumul, mai ales în acest moment, când trăim o perioadă de deșingoladă, de incertitudine. Avem nevoie să nu ne uităm valorile pentru că lor le datorăm, fiecare dintre noi, ceea ce suntem în prezent. Pentru mine personal, artiști precum Marina Krilovici, Magdalena Popa, Magdalena Cononovici, Ion Buzea sau Vasile Moldoveanu și alte personalități asemenea lor înseamnă adevărate cărți vii din care am învățat. Gala aniversară a Operei Naționale București marchează și în acest fel respectul pe care îl purtăm generațiilor de artiști care au evoluat pe scena noastră și care au adus un plus de prestigiu acestei instituții.”

Potrivit comunicatului, toți membrii personalului artistic și membrii personalului de scenă, care au fost angajați ai ONB, sunt rugați să contacteze Opera Națională București. Aceștia pot suna la numărul de telefon +4021.311.52.54 sau pot scrie la adresa de e-mail: directia.artistica@operanb.ro, pentru a participa la eveniment și pentru a confirma numărul de locuri dorite.

Spectacolul inaugural, ce a marcat instituționalizarea primei scene lirice a țării,

a avut loc în data de 8 decembrie 1921, opera aleasă fiind *Lohengrin* (Richard Wagner), interpretată atunci sub bagheta lui George Enescu însuși. Pentru a aniversa împlinirea celor 90 de ani de la acest moment istoric, ONB organizează gala din 27 noiembrie, urmată, în data de 3 decembrie, de reprezentarea evenimentului *Lohengrin* și, la 8 decembrie, de spectacolul de balet *Don Quijote*.

Gala *Maeștrii Scenei Lirice. Opera 90* va încheia în mod oficial *Săptămâna Artelor Spectacolului Muzical 2011* – manifestare organizată de revista VIP, sub patronajul Ministerului Culturii și Patrimoniului Național – eveniment care se desfășoară în perioada 21-27 noiembrie la București, Cluj-Napoca, Timișoara, Iași și Constanța.

Opinia
națională

ISSN 1221-4019
și ISSN 1841-4265
(Opinia națională
ONLINE)

Strada Fabricii nr. 46G, sector 6, București
Telefon/fax: 021 316 97 91
Centrală: 021 316 97 85, 021 316 97 86,
021 316 97 87, interioara 168 și 169
e-mail: opinia@spiruharet.ro;
on@spiruharet.ro

REDAȚIA:

Mioara Vergu-Iordache, Gabriel Năstase (redactor șef),
Corina Ghiga (redactor), Mihăiță Enache (fotoreporter),
Cornelia Prodan, Floretina Stemate (DTP).

Stimați cititori,

Dorim să fiți partenerii noștri în elaborarea publicației *Opinia națională*. De aceea, vă adresăm invitația de a ne transmite opinii, informații, idei de larg interes național, pe care să le publicăm în edițiile viitoare. Așteptăm cu interes și propuneri privind conținutul publicației.

REVISTA OPINIA NAȚIONALĂ
este editată de
FUNDAȚIA ROMÂNIA DE MÂINE

Tiparul executat de
TIPOGRAFIA FUNDAȚIEI
ROMÂNIA DE MÂINE

Solicitări de abonamente,
cu plata prin mandat poștal
sau dispoziție de plată, se
pot adresa serviciului de
difuzare.

Strada Fabricii nr. 46 G,
sectorul 6, București.
Telefon 021.316.97.88/
int.108.

Istoria trăită

Moscova, 4 decembrie 1989: Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al Tratatului de la Varșovia (I)

General-colonel(r) dr. Constantin OLTEANU

La 4 decembrie 1989 a avut loc, la Moscova, Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al Tratatului de la Varșovia, în cadrul căreia Mihail Gorbaciov, secretar general al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, președinte al U.R.S.S., a informat partenerii de Alianță despre rezultatele discuțiilor avute de el cu George Bush, președinte al S.U.A., în Malta, în zilele de 2-4 decembrie 1989.

În acel moment, subsemnatul îndeplinea funcția de secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu Relațiile Externe. Întrucât pe seama acestei înțineri de la Moscova s-au emis tot felul de aprecieri din partea unora care au zis și ei câte ceva despre această întrunire, așa dori să transmită liderului de la Kremlin opinia noastră de a nu discuta cu președintele S.U.A. probleme referitoare la țările socialiste, deoarece nu s-a consultat cu conducătorii acestor state, nu are consimțământul lor prealabil și nu este împerturcit de nimeni să le reprezinte. Dar, cum știm din istorie, marile puteri nu au complexe morale când este vorba de interesele lor. Oricum, intervenția liderului român, deși justificată, era tardivă și nu avea să producă niciun efect. După ce a ascultat cele spuse de mine, ambasadorul sovietic mi-a declarat că a luat act. Nici nu mă așteptam la mai mult. A doua zi, Evgheni Tijajnikov a cerut să-l primesc. Cu acest prilej mi-a spus doar că a transmis, prin Moscova, lui Mihail Gorbaciov, care se afla în Italia, ceea ce-l rugase partea română. Peste câteva zile, Evgheni Tijajnikov m-a căutat la telefon, exprimându-și dorința de a mă vedea. În timpul întvederii care a urmat m-a rugat să-l informez pe Nicolae Ceaușescu că discuțiile din Malta dintre Mihail Gorbaciov și George Bush se vor desfășura între 2 și 4 decembrie, iar la 4 decembrie, liderul sovietic dorește să informeze în legătură cu acele discuții, la Moscova, pe conducătorii statelor participante la Tratatul de la Varșovia. Nici cu acest prilej diplomatul sovietic n-a făcut nici măcar o aluzie referitoare la solicitarea Bucureștilor. Ascultând informarea mea despre discuția cu ambasadorul Evgheni Tijajnikov, Nicolae Ceaușescu mi-a cerut să-l convoc din nou pe diplomatul sovietic și să-i precizez că prezența sa la Moscova, în fruntea delegației României, este condiționată de acceptarea de către Mihail Gorbaciov a unei întâlniri separate între ei doi, înainte sau după reuniunea preconizată. Ambasadorul sovietic m-a asigurat că va informa, cu toate dificultățile presupuse de faptul că șeful statului sovietic se afla în Italia. În același timp, ambasadorul Evgheni Tijajnikov, care la toate aceste întâlniri n-a venit cu nimic în întâmpinarea solicitărilor noastre, m-a înștiințat că pleacă în concediu, la Moscova, urmând ca în această perioadă să păstrăm legătura cu diplomatul care îi va ține locul. Câteva zile mai târziu, ambasadorul sovietic ad-interim a cerut să-l primesc. În timpul audienței mi-a transmis că Mihail Gorbaciov a luat cunoștință de dorința părții române și a acceptat să aibă o întâlnire cu Nicolae Ceaușescu la Moscova, rămânând să se decidă atunci dacă aceasta va avea loc, înainte sau după ședința de informare anunțată. Când i-am adus la cunoștință spusele diplomatului sovietic, Nicolae Ceaușescu a reținut, fără să comenteze.

A urmat alt moment - stabilirea nivelului și a componenței delegației țării noastre pentru Moscova. Spre a-i alinia pe participanții la

preconizata consfătuire, ambasadele sovietice au comunicat următoarea componență a delegației U.R.S.S.: Mihail Gorbaciov, secretarul general al P.C.U.S., președinte al Uniunii Sovietice, Nikolai Râșkov, prim-ministru, Eduard Șevarnadze, ministrul Afacerilor Externe, Alexandr Iakovlev, secretar al C.C. al P.C.U.S. cu Relațiile Externe (omologul meu). Acest procedeu însemna mai mult decât o sugestie, situație despre care l-am informat pe Nicolae Ceaușescu. Vineri, 1 decembrie, după-amiază, a fost convocat Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. Pe lângă discuțiile privind unele probleme generale, Nicolae Ceaușescu a informat despre propunerea părții sovietice privind convocarea la nivel înalt de la Moscova. Și-a exprimat dorința de a se întâlni cu Mihail Gorbaciov pentru a discuta chestiuni de interes bilateral și global, dar a manifestat și o anumită rețineră cu privire la oportunitatea deplasării sale în Capitala sovietică. Adoptând această poziție, liderul român urmărea, probabil, să testeze care din cei prezenți îl îndeamnă să participe sau dacă ezitarea lui ajunge la urechile sovieticilor. Poate ar fi mai bine, zicea el, să participe numai un reprezentant din partea României, respectiv Ion Stoian, ministrul Afacerilor Externe, pentru a lua cunoștință de ceea ce va spune Mihail Gorbaciov și apoi să ne informeze. Însă, pentru orice eventualitate, a continuat Nicolae Ceaușescu, este bine să aprobăm delegația în următoarea alcătuire: Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., președintele al României, Constantin Olteanu, secretar al C.C. al P.C.R. cu Relațiile Externe, Ion Stoian, ministrul Afacerilor Externe. Nu cred, a precizat el, că este cazul să participe și Constantin Dăscălescu, prim-ministru. Personal nu înțelegem atunci rezerva exprimată de Nicolae Ceaușescu de a-l include pe Constantin Dăscălescu în delegație.

A doua zi, sâmbătă, 2 decembrie, l-am informat pe Nicolae Ceaușescu despre faptul că Moscova ne solicită, prin ambasada de la București, să comunicăm compunerea nominală a delegației române, pentru ca partea sovietică să știe cum să organizeze activitatea de protocol, cazarea, masa etc. S-a aprobat să transmit sovieticilor că delegația noastră va fi formată din Nicolae Ceaușescu, Constantin Olteanu și Ion Stoian. Așa am procedat. Tot cu acest prilej s-a stabilit ora plecării (09.00), pentru a ne încadra în graficul sosirilor la Moscova, luni, 4 decembrie. Între timp, eu am convenit cu Nicolae Mihai, adjunctul meu, un experimentat diplomat, să ne informăm prin ambasadele noastre de la Sofia, Berlin, Praga, Budapesta și Varșovia, asupra componenței delegațiilor acestor state pentru reuniunea de la Moscova.

Rezultatul mi-a fost comunicat duminică, 3 decembrie, în jurul orei 12.00. Parcurgând lista delegațiilor celorlalte țări am observat că toate aveau în altăuarea lor și pe primii-miniștri, respectând întocmai schema comunicată de sovietici. Imediat am mers la Nicolae Ceaușescu să-l informez, cu gândul că poate va lua altă decizie în legătură cu participarea lui Constantin Dăscălescu. Când am ajuns în holul cabinetului său, m-am întâlnit cu soții Ceaușescu, care plecau spre ședință. Nicolae Ceaușescu m-a întrebat: „Ai ceva important?”. L-am informat despre componența delegațiilor din celelalte țări, înmânându-i lista din care rezulta că primii-miniștri sunt cuprinși în delegații. Fără a comenta, cu lista

dată de mine în mână, Nicolae Ceaușescu s-a întors, îndreptându-se spre cabinet, urmat de Elena Ceaușescu și de mine. A cerut lui Mihai Hârjeu, secretarul său, să-l cheme pe Constantin Dăscălescu. La apariția primului-ministru, Nicolae Ceaușescu i s-a adresat scurt: „Trebuie să mergi și tu mâine cu noi la Moscova, întrucât acolo vor fi prezenți toți primii-miniștri!”. Ne-am despărțit pentru a ne reîntâlni a doua zi la aeroport. Dacă nu informam și dacă primul-ministru, fapt pe care nu l-ar fi înțeles nimeni, ar fi lipsit din delegația română (în condițiile în care, așa cum se va vedea, acesta avea să-l însoțească pe Nicolae Ceaușescu la întâlnirea cu Mihail Gorbaciov și Nicolai Râșkov), poate că răspunderea ar fi fost în sarcina mea pentru că nu informasem cum procedaseră celelalte țări. Privind lista cu membrii delegațiilor din celelalte state se putea observa ușor că apăreau nume noi. Dintre liderii „vechii gărzi” nu mai rămăseseră decât Nicolae Ceaușescu și, la o anumită distanță, polonezul Wojciech Jaruzelski. Acest fapt își va dovedi implicațiile în sala în care a avut loc întâlnirea delegațiilor la Moscova.

Deplasarea cu avionul în Capitala sovietică s-a desfășurat normal. (Un detaliu semnificativ. Ca și până atunci, delegația României folosea un avion de proveniență S.U.A., celelalte delegații se serveau de avioane de proveniență sovietică). Spre deosebire de alte deplasări, Nicolae Ceaușescu nu s-a întreținut cu ceilalți membri ai delegației, a călătorit izolat, în cabina destinată, probabil că a mai studiat și meditat la unele probleme. Eu și Ion Stoian am stat într-un compartiment împreună cu Constantin Dăscălescu, care, acuzând o criză de sciatică, era îngrijit de un medic. La aeroportul Vnukovo, delegația română a fost întâmpinată de un membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., și de ambasadorul României în Capitala sovietică, inginerul Ion Bucur.

În cursul unei plimbări prelungite prin curtea imobilului în care eram cazați (deși era destul de rece), ambasadorul Ion Bucur a informat pe larg delegația despre situația economică și politică creată în urma lansării planurilor inițiate de Mihail Gorbaciov. Apoi, Nicolae Ceaușescu s-a retras în apartamentul ce-i fusese rezervat și nu a mai apărut până la masa de prânz. Constantin Dăscălescu era ocupat cu sciatica lui, iar Ion Stoian și cu mine ne-am întreținut cu ambasadorul Ion Bucur. În afară de membrii delegației, la masa de prânz au mai participat ambasadorul Ion Bucur și Constantin Mitea, consilierul lui Nicolae Ceaușescu pentru probleme de presă. Ca de obicei, Nicolae Ceaușescu a consumat puțin din alimentele aduse de la București, aproape tăcut, doar ne îndemna pe noi să mâncăm. Până la ora 16.00, ora stabilită pentru întâlnire, delegația noastră s-a aflat la reședință și nu a avut nici un contact cu gazdele sau cu alte delegații. Era o atmosferă glacială, apăsătoare. Se apropia un moment așteptat cu mult interes.

Ceremonialul primirii delegațiilor participante la ședință

A urmat deplasarea la sala destinată pentru întrunire, unde am ajuns cu circa 20 de minute înainte de ora fixată, timp folosit de obicei de delegații pentru contacte reciproce. Așa cum aminteam, cu excepția lui Wojciech Jaruzelski, în fruntea delegațiilor se afla figura noi, precum bulgarul Petăr Mladenov, germanul Egon Krenz, ungurul Rezso Nyers, cehoslovacul Karel

Urbanek. Primirea delegațiilor s-a desfășurat în holul sălii în care urma să aibă loc ședința, după regulile de protocol statornicite: delegația Uniunii Sovietice aliniată în ordinea Mihail Gorbaciov, Nikolai Râșkov, Eduard Șevarnadze, Alexander Iakovlev. Ca de obicei, Mihail Gorbaciov și Nikolai Râșkov se îmbrățișau cu secretarii generali și primii-miniștri și strângeau mâna celorlalți membri ai delegațiilor. În consecință, Mihail Gorbaciov și Nikolai Râșkov s-au îmbrățișat cu Nicolae Ceaușescu și cu Constantin Dăscălescu, iar mie și lui Ion Stoian ne-au strâns mâna, în prezența celorlalte delegații care trecuseră înaintea noastră. (Am dat acest amănunt întrucât în legătură cu respectivul moment s-a fabulat mult. De exemplu, în timpul unei discuții la TV, între moderatorul Ion Cristoiu și prof. univ. dr. Virgil Măgureanu, cel din urmă fiind, cred, informat greșit, îi relatea că, chipurile, atunci la Moscova, Mihail Gorbaciov l-a îmbrățișat numai pe Constantin Dăscălescu, că la Nicolae Ceaușescu nici nu s-a uitat, fiind plasat undeva într-un colț, fapt ce l-a amuzat pe domnul Ion Cristoiu. Cu tot respectul pentru domnul profesor doresc să precizez că eu, unul, care m-am ocupat de participarea noastră la respectiva convocare, cum am relatat, și am luat parte la ea, nu l-am văzut pe domnul Virgil Măgureanu să fie de față la consfătuirea de la Moscova din 4 decembrie 1989. Sub alt aspect, voit sau nu, prin această afirmație, care nu are nici o legătură cu realitatea, domnul Virgil Măgureanu îl pune și pe fostul lider sovietic, Mihail Gorbaciov, într-o postură de mitocan, de ignorare a normelor elementare de protocol, pentru a-l umili pe Nicolae Ceaușescu, ceea ce nu a fost cazul. Lucrurile s-au prezentat așa cum sunt relate de subsemnatul în calitate de martor ocular.) După acest moment de protocol, timp în care Mihail Gorbaciov s-a arătat foarte dispus, afirmând un aer triumfalist, am intrat în sală și ne-am așezat la mesele aranjate în formă dreptunghiulară, pe locurile marcate, în ordinea obișnuită, după alfabetul chirilic. Mihail Gorbaciov, flancat de ai lui, ocupa una din laturile mici ale dreptunghiului, delegația română era aproape de președintele U.R.S.S.

Comportamentul lui Nicolae Ceaușescu în timpul informării lui Mihail Gorbaciov

Aflându-mă în stânga sa, am avut posibilitatea să-i observ conduita. În timp ce Mihail Gorbaciov vorbea, liderul român era plictisit, aparent absent, privind ostentativ mai mult în altă parte decât la vorbitor. După ce secretarul general al P.C.U.S. și-a încheiat expunerea, care a durat aproape două ore, mult mai stufoasă și încărcată de sofisme decât am reușit eu să o prezint, uitându-se la ceas, liderul sovietic a constatat „cu regret” că nu mai era timp pentru întrebări și discuții și a propus adoptarea unui comunicat scurt, strict informativ, în care să se menționeze scopul întâlnirii, precum și delegațiile participante. Cu această idee toți au fost de acord. Au urmat totuși discuții. Astfel, toți șefii delegațiilor, începând cu bulgarul Petăr Mladenov și încheind cu polonezul Wojciech Jaruzelski, mai puțin Nicolae Ceaușescu, l-au felicitat și elogiat pe Mihail Gorbaciov pentru succesele obținute la întâlnirea cu George Bush, deși participanții se aflau în situația descrisă metaforic de merele noastre poet Octavian Goga, la începutul secolului XX, în articolul „Măgarii de pe Vezuviu”, publicat în „Tribuna Transilvaniei”. Măgarii pășteau liniștiți fără să știe că se găseau pe un vulcan, aluzie la clocoțul românilor ardeleni. Totul era arbitrar, zarurile fuseseră aruncate în Malta.

Replica lui Nicolae Ceaușescu la informarea lui Mihail Gorbaciov. Când i-a venit rândul la cuvânt, Nicolae Ceaușescu s-a referit la câteva probleme generale politico-militare, a stăruit asupra apărării și consolidării socialismului, a necesității întăririi unității țărilor socialiste. Din intervenția conducătorului delegației române doresc să relev câteva aspecte. În primul rând, acesta nu a făcut aprecieri asupra conținutului informării și nici asupra prestației lui Mihail Gorbaciov în Malta, cum procedaseră ceilalți. A declarat că se

manifestă o ofensivă generală a imperialismului împotriva socialismului și, ca susținere, s-a folosit de un Buletin AGERPRES, citind dintr-o declarație făcută, în drum spre Bruxelles, de George Bush care, între altele, se referea la întărirea N.A.T.O. „Cum se împacă - întreba retoric liderul român - ceea ce s-a spus aici cu privire la îmbunătățirea relațiilor dintre cele două blocuri militare, cu declarația președintelui american?”. Totodată, el a cerut să înceteze acțiunea de denigrare a foștilor conducători înlăturați de la putere în unele țări socialiste. Ridicând această chestiune, este posibil ca Nicolae Ceaușescu să se fi gândit și la el, nu numai la Janos Kadar, Todor Jivkov, Erich Honecker sau la Gustav Husak.

S-a luat o pauză, pe care Mihail Gorbaciov a folosit-o pentru a se întreține cu delegațiile prezente (în afară de cea română, cu care convenise să se întâlnească la sfârșitul consfătuirii). Între timp, eu am ieșit din sală pentru a verifica unele detalii legate de întâlnirea ce urma între Nicolae Ceaușescu și Mihail Gorbaciov. Tot în această pauză, a venit la delegația noastră Egon Krenz, secretarul general al Partidului Socialist Unit German, șeful delegației Republicii Democratice Germane, pe care noi îl cunoșteam. Când scurta discuție, preponderent protocolară, purtată în limba rusă, pe care neamțul o cunoștea foarte bine, s-a încheiat, Egon Krenz și-a luat rămas bun de la noi. Îmbrățișându-ne, a rostit următoarea frază: „Tovarășe Ceaușescu, nu știu dacă ne vom mai vedea!”. Nu se știe dacă Egon Krenz a venit la delegația noastră din proprie inițiativă sau trimis pentru a transmite, prin fraza amintită, un mesaj. Întrucât nu a comentat în nici un fel semnalul provenit de la Egon Krenz, nu sunt sigur că liderul român l-a înțeles.

Problema comunicatului de presă

După ce delegațiile au revenit în sală, a fost prezentat comunicatul de presă redactat de partea sovietică, care însă nu era „strict informativ”, cum se propusese și se aprobase. Documentul cuprindea formulări referitoare la faptul că toți participanții la întâlnire dădeau o înaltă apreciere convorbirilor sovieto-americane din Malta, toți susțineau poziția adoptată de Mihail Gorbaciov în discuțiile cu omologul său american, toți și-au manifestat încrederea că înțelegerile dintre cei doi președinți vor determina o înșănătoșire a climatului internațional etc. Șeful delegației române a fost singurul care a protestat pentru că nu s-a respectat caracterul exclusiv informativ stabilit inițial, cerând să se revină la ceea ce se convenise. Celelalte delegații nu s-au pronunțat organizat, ci comentau de la locurile lor. Intervenind, Mihail Gorbaciov a propus, o soluție de compromis, fără precedent, ca textul comunicatului în acea formă să fie considerat doar o bază de discuții, urmând ca fiecare parte să rețină și să publice ceea ce considera necesar. Această propunere, atestată din nou caracterul formal al întrunirii.